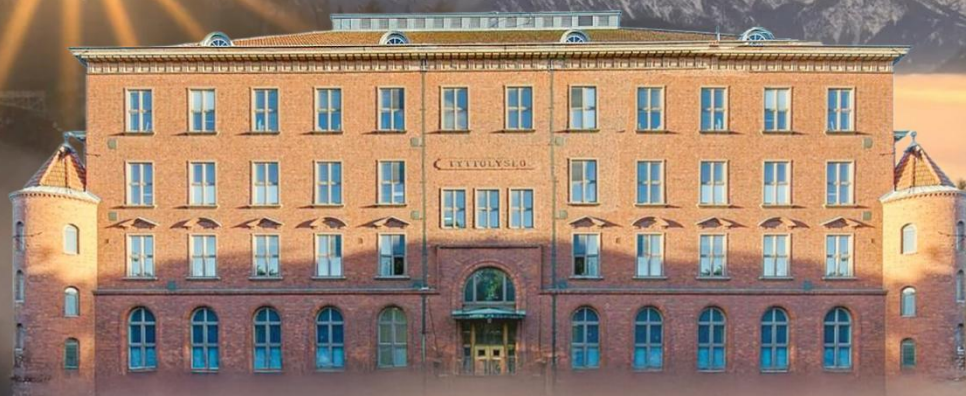
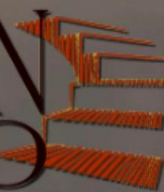

OPINTOJAKSOT

2026-2027

LUOSTARIVUOREN
LYSEON LUKIO

LUOSTARIVUOREN LYSEON LUKIO

Luostarinkatu 13
20700 Turku

Rehtori

Johanna Levola
044 907 4406

johanna.levola (at) edu.turku.fi

Apulaisrehtori

Stefan Stjärnstedt
040 187 2131

stefan.stjarnstedt (at) edu.turku.fi

Opinto-ohjaaja

Sirkku Anttonen
044 907 4404

sirkku.anttonen (at) edu.turku.fi

Opinto-ohjaaja

Hanne Pöntinen
044 907 3211

hanne.pontinen (at) edu.turku.fi

Opinto-ohjaaja

Mari Salminen
044 907 4412

mari.salminen (at) edu.turku.fi

Opinto-ohjaaja

Igor Vukelic
040 611 7154

igor.vukelic (at) edu.turku.fi

Koulusihteeri

Tuula Rossi
040 8414 719

tuula.rossi (at) edu.turku.fi

www.luostarivuorenylyseo.fi

Sisällys

LUKION SUORITUSOHJEET	4
TAULUKKO 1: LUOSTARIVUOREN LYSEON LUKION OPINTOJAKSOT	5
TAULUKKO 2: SUOSITUS OPINTOJAKSOJEN SUORITTAMISEKSI (LOPS2021)	6
SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS (ÄI).....	7
TOINEN KOTIMAINEN KIELI (RUA / RUB)	8
A-RUOTSI (RUA).....	8
B-RUOTSI (RUB).....	9
ENGLANTI (ENA)	10
RANSKA (RAB2 / RAB3)	11
SAKSA (SAB2 / SAB3)	12
ESPANJA (EAB3).....	13
MATEMATIIKAN YHTEINEN OPINTOKOKONAISUUS (MAY).....	14
MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ (MAA).....	14
MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ (MAB).....	16
BIOLOGIA (BI).....	17
MAANTIEDE (GE)	18
FYSIIKKA (FY).....	19
KEMIA (KE)	20
FILOSOFIA (FI)	21
PSYKOLOGIA (PS)	22
HISTORIA (HI).....	23
YHTEISKUNTAOPPI (YH).....	24
EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO (UE).....	25
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO (ET).....	26
TERVEYSTIETO (TE).....	26
LIIKUNTA (LI).....	27
MUSIIKKI (MU).....	29
KUVATAIDE (KU)	30
YRITTÄJYYS (YRI).....	31
OPINTO-OHJAUS (OP).....	32
INTEGROIVAT OPINTOJAKSOT	32
LUKIODIPLOMIT (LD)	33
KANSAINVÄLISYYS (KV).....	34
HYVINVOINTI JA OSALLISUUS (HO).....	35
AKTIIVINEN KANSALAISUUS (AKA)	37
STEAM-OPINTOJAKSOT (STM).....	38
MUUALLA SUORITETUT OPINNOT	38

LUKION SUORITUSOHJEET

Luokattomuus

Lukio on luokaton, ja opetus on jaksotettu (viisi periodia lukuvuodessa). Oppiaineet on jaettu opintojaksoiksi, joiden suorittamisesta kertyy opintopisteitä. Opiskelija laatii opinto- ja ryhmänohjaajan opastuksella oman opintosuunnitelmansa ja jaksottaisen lukujärjestyksensä. Jokainen jakso päättyy arviointiviikkoon, jonka kesto on kuusi päivää.

Opiskeluajan pituus

Opiskelijan tulee suorittaa lukion koko oppimäärä ja osallistua ylioppilastutkintoon 2 – 4 vuodessa. Pääsääntöisesti lukio kestää kolme vuotta. Rehtori voi erityisestä syystä myöntää lisää aikaa, ei kuitenkaan yli viiden vuoden.

Opiskelijan työmäärä

Koko lukion ajalta kertyvien opintopisteiden vähimmäismäärä on 150. Enimmäismäärää ei ole. Kahden (2) opintopisteen laajuisen opintojakson kesto on keskimäärin 20 oppituntia, joiden pituus on 75 minuuttia.

Opintojaksojen suoritusjärjestys

Opintojaksot on syytä suorittaa oppiainekohtaisen opetussuunnitelman suosittlemassa järjestyksessä. Suoritusjärjestyksestä poikkeamisesta tulee neuvotella kyseisen aineen opettajan tai opinto-ohjaajan kanssa. Opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat ja opettajat auttavat opintojen suunnittelussa.

Opintojen maksuttomuus

Lukiokohtaiset opintojaksot saattavat sisältää pieniä maksuja esimerkiksi opiskelumateriaaleista tai liikuntatiloista tai -välineistä. Lisäksi laajemman opintomatkan sisältävissä opintojaksoissa voi olla matkakustannuksia.

TAULUKKO 1: LUOSTARIVUOREN LYSEON LUKION OPINTOJAKSOT

Oppiaine	Lyhenne	Valtakunnalliset pakolliset opintojaksot	Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot	Lukiokohtaiset opintojaksot
äidinkieli ja kirjallisuus	ÄI	1 – 8	9 – 11	12 – 16
A-ruotsi	RUA	1 – 6	7 – 8	9 – 10
B-ruotsi	RUB	1 – 5	6 – 7	8 – 10
A-englanti	ENA	1 – 6	7 – 8	9 – 13
B2-saksa	SAB2		1 – 8	
B3-saksa	SAB3		1 – 8	9 – 10
B2-ranska	RAB2		1 – 8	
B3-ranska	RAB3		1 – 8	9 – 10
B3-espanja	EAB3		1 – 8	11
yhteinen matematiikka	MAY	1		
pitkä matematiikka	MAA	2 – 9	10 – 12	13 – 14
lyhyt matematiikka	MAB	2 – 7	8 – 9	10, 14
reaaliryhmä 1				
biologia	BI	1 – 3	4 – 6	7, 9
filosofia	FI	1 – 2	3 – 4	5
fysiikka	FY	1 – 2	3 – 8	9 – 11, 13
historia	HI	1 – 3	4 – 6	7 – 10
psykologia	PS	1	2 – 5	6 – 9
reaaliryhmä 2				
kemia	KE	1 - 2	3 – 6	7 – 9
maantiede	GE	1	2 – 4	5
terveystieto	TE	1	2 – 3	4 – 5
uskonto	UE	1 – 2	3 – 6	7
elämänkatsomustieto	ET	1 – 2		
yhteiskuntaoppi	YH	1 – 3	4	5 – 8
muut opintojaksot				
musiikki	MU	1 – 2	3 – 4	5 – 9
kuvataide	KU	1 – 2	3 – 4	5 – 10
liikunta	LI	1 – 2	3 – 5	6 – 13
opinto-ohjaus	OP	1 – 2		3 – 5
yrittäjyys	YRI			1, 3
integroivat opintojaksot	INT			3,7,10
kansainvälisyys	KV			1, 2 - 7
lukiodiplomit	LD		2, 4, 6, 7	
hyvinvointi ja osallisuus	HO			1 – 13,17-19,21-23

TAULUKKO 2: SUOSITUS OPINTOJAKSOJEN SUORITTAMISEKSI (LOPS2021)

(13.4.2026)

Pakolliset opintojaksot ovat **tummennettuja**. Opintojaksot, joissa ei ole lisätietoja, ovat kahden opintopisteen mittaisia.

Oppiaine	Lyhenne	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	Yo-suositus
äidinkieli ja kirjallisuus	ÄI	1,2-3,4,12	5,6-7,8,9,12,13,14,15,16	(8),9,10,11,12,13,14,15,16	kevät
suomi toisena kielenä	S2	1,2-3,4	5,6-7,8	9,10,11	kevät
A-ruotsi	RUA	1-2₁,3	4,5,6,8	7,9,10	kevät
B-ruotsi	RUB	1-2₁,3,9	4,5,6,7,10	7,8	sy
A-englanti	ENA	1-2₁,3,12	4,5,6,7,10,11,13	7,8,9,10,11,13	sy / ke
B2-saksa	SAB2	1,2	3,4,5,6	7,8	sy / ke
B3-saksa	SAB3	1,2,3,4	5,6,7,8	9,10	sy / ke
B2-ranska	RAB2	1,2	3,4,5,6	7,8	
B3-ranska	RAB3	1,2,3,4	5,6,7,8	9,10	
B3-espanja	EAB3	1,2,3	4,5,6	7,8,11	sy / ke
yht. matematiikka	MAY	1			
pitkä matematiikka	MAA	2₂,3,4₂,11	5,6₂,7,8,9,10,11	12,13,14	kevät
lyhyt matematiikka	MAB	2,3,14₃	4,5,6-7,8	8,9,10	sy / ke
reaaliryhmä 1					
biologia	BI	1,2-3	2-3,4,5,6,9	5,7,(9)	sy / ke
filosofia	FI	1	2,3,4,5	3,4,5	sy / ke
fysiikka	FY	1-2,3,4	5,6,7,10 ₄	8,9,10 ₄ ,13	kevät
historia	HI	1,2	3,4,5,6,8,9,10	5,6,7,8,9,10	sy / ke
psykologia	PS	1,2,9	2,3,4,5,7,8,9	4,5,6,7,8	sy / ke
reaaliryhmä 2					
kemia	KE	1-2	3,4,5,6,8 ₄ ,9	6,7,8 ₄ ,9	sy / ke
maantiede	GE	1,(2)	2,3,4	3,4,5	sy / ke
terveystieto	TE	1,(2)	2,3,4,5	4,5	sy / ke
uskonto	UE	1,2	2,3,4,5,6	3,4,5,6,7	sy / ke
elämäkatsomustieto	ET	1	2		
yhteiskuntaoppi	YH		1,2,4,6,7	3,4,5,6,7,8	sy / ke
muut opintojaksot					
musiikki	MU	1,(2)₅,(5,6)	2,3,4,5,6,7,8,9	3,4,5,6,7,8,9	
kuvataide	KU	1,(2)₅	2,3,5,6,7,8,9,10	3,4,5,7,8,9,10	
liikunta	LI	1,3,8,9,13	2,3,4,6,7,8,9,10,11,12,13	3,4,5,7,8,9,10,11,12,13	
opinto-ohjaus	OP	1	2_#, 3, 4	2_#, 4	
yrittäjyys	YRI	1, 3	1, 3		
integroivat opinnot	INT		3,7,10	3,7,10	
lukiodiplomit	LD			2,4,6,7	
hyvinvointi ja osall.	HO	15			

₁ RUA1-2, RUB1-2, ENA1-2 = 4 op

₂ MAA2, MAA4, MAA6 = 3 op

₃ MAB14 = valinnainen tukea tarvitseville

₄ Tarjolla joka 2. vuosi

₅ Pakolliset MU ja KU -opinnot: kaksi musiikkia ja yksi kuvataide TAI kaksi kuvataidetta ja yksi musiikki

OP2 =opintojaksosta suoritetaan ½-opintojaksoa 2. vuonna ja ½-opintojaksoa 3. vuonna

OP3 = tutortoimintaan haetaan 1. vuoden keväällä. Tutorointi tapahtuu pääosin 2. opiskeluvuotena.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS (ÄI)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (ÄI01), 2 op

Opintojaksossa harjoitellaan lukion suomen kielen ja kirjallisuuden oppiaineessa tarvittavia perustaitoja. Sen aikana analysoidaan ja tulkitaan niin kirjoitettuja, visuaalisia kuin audiovisuaalisiakin tekstejä ja harjoitellaan suunnittelemaan, kirjoittamaan ja muokkaamaan omia tekstejä. Opintojaksolla kerrataan myös yleiskielen keskeisiä sääntöjä ja harjoitellaan aineistoon viittaamista. Opintojakson aikana luetaan yksi teos. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kieli ja vuorovaikutus (ÄI02-03), 2 op

Opintojaksossa vahvistetaan kieli- ja tekstitietoisuutta sekä käsitystä kielten asemasta Suomessa ja maailmassa. Tarkastelun kohteina ovat kielelliset vaikutuskeinot sekä kielen vaihtelu ja rakenteet. Opintojakson aikana harjoitellaan ryhmäviestintätilanteita sekä niiden analysointia ja vahvistetaan omaa viestijäkuvaa, viestintärohkeutta ja -herkkyyttä. Opintojakson aikana luetaan yksi teos. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Monimuotoinen kirjallisuus (ÄI04), 2 op

Opintojaksossa käsitellään kirjallisuuden tehtäviä, lukemisen tapoja ja kirjallisuuden keskeisiä lajeja. Kirjallisuuden tulkintaa syvennetään ja kertomuksellisuutta tarkastellaan monialaisesti. Opintojakson aikana luetaan yksi novelli- tai runokokoelma sekä yksi näytelmä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Tekstien valta (ÄI05), 2 op

Opintojaksossa paneudutaan vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sananvapauden ja mediakritiikin näkökulmasta. Tekstien argumentointitapoja ja audiovisuaalisia keinoja analysoidaan. Opintojaksossa luetaan romaani ja tietokirjallisuutta. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Omaäänisyyden voima (ÄI06-07), 2 op

Opintojaksossa syvennetään oman kirjallisen ja suullisen ilmaisun taitoja. Harjoitellaan kirjoittamisen prosessin eri vaiheita, vahvistetaan aineistojen käytön taitoa ja korostetaan ilmaisun omaäänisyyttä. Lisäksi harjoitellaan puheenvuoron rakentamista ja vankistetaan esiintymistaitoja. Opintojakson aikana luetaan vähintään yksi teos. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kirjallisuuden kontekstit (ÄI08), 2 op

Opintojaksossa tutustutaan Suomen kirjallisuuteen osana maailmankirjallisuutta. Tekstien tarkastelussa korostuu historiallinen ja kulttuurinen konteksti. Tulkinnassa kiinnitetään huomiota ihmiskuvaan, identiteettiin sekä arvo- ja aatemaailmaan liittyviin näkökulmiin. Opintojakson aikana luetaan kaksi teosta. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Vuorovaikutustaito (ÄI09), 2 op

Opintojaksossa vahvistetaan esiintymis- ja viestintätaitoja. Erilaisilla harjoituksilla syvennetään ja monipuolistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä tietoa vuorovaikutuksen osatekijöistä ja puheyhteisöistä. Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua puheviestintätaitojen päättökokeeseen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Abin kirjoitustaito (ÄI10), 2 op

Opintojaksossa kehitetään kirjallista ilmaisukykyä ja taitoa tuottaa laaja teksti aineistoja hyödyntäen. Opintojakso valmentaa kirjoitustaidon ylioppilaskokeeseen, ja siihen kuuluu preliminääri. Kirjallisuutta luetaan opintojakson alussa sovitun mukaisesti. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Abin lukutaito (ÄI11), 2 op

Opintojaksossa syvennetään kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa. Painopisteenä on monenlaisten tekstien erittely ja tulkinta kontekstissaan analyysin välineinä toimivia käsitteitä hyödyntäen. Opintojakso valmentaa kirjoitustaidon ylioppilaskokeeseen, ja siihen kuuluu preliminääri. Kirjallisuutta luetaan opintojakson alussa sovitun mukaisesti. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Lukiokohtaiset opinnot

Kieli ja tyyli kuntoon (LUOÄI12), 2 op

Kielenhuollon opintojaksolla kerrataan ja opiskellaan oikeakielisyyteen ja hyvään asiatyyliin liittyviä asioita. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kielitiedosta lukutaitoon (LUOÄI13), 2 op

Kurssilla kehitetään kykyä käyttää luontevasti opittuja kielen- ja kirjallisuustuntemuksen ja kirjallisuusanalyysin käsitteitä niin lukutaidon kuin kirjoitustaidonkin kokeessa. Opintojaksolla harjoitellaan ylioppilaskokeissa tarvittavia kielen- ja kirjallisuustuntemuksen ja kirjallisuusanalyysin taitoja. Aineistoina käytetään ajankohtaisia media-tekstejä ja nykykirjallisuutta. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Väittelytaito (LUOÄI14), 2 op

Äidinkielen ja filosofian yhteinen opintojakso, jolla harjoitellaan argumentointia ja retoriikkaa käytännössä sekä perehdytään tyypillisiin virhepäätelmiin. Väittelyjen aiheet voivat olla myös muista oppiaineista. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kirjallisuuden maailma (LUOÄI15), 2 op

Opintojaksolla syvennetään kirjallisuuden tuntemusta analysoimalla ja tulkitsemalla eri genreja edustavia kaunokirjallisia tekstejä romaaneista runoihin ja näytelmistä nettijulkaisuihin. Lisäksi paneudutaan kiinnostuksen mukaan kirjailijantyöhön, kirjallisuudentutkimuksen lähestymistapoihin ja kirjastolaitoksen toimintaan sekä Turun kulttuurielämän ajankohtaisiin ilmiöihin. Kirjallisuutta luetaan opintojakson alussa sovitun mukaisesti. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Luova kirjoittaminen (LUOÄI16), 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia kaunokirjallisia keinoja, hiotaan omaa tekstityyliä ja tutustutaan kulttuurin ja kaunokirjallisuuden eri lajeihin. Kirjallisuutta luetaan opintojakson alussa sovitun mukaisesti. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI (RUA / RUB)

A-RUOTSI (RUA)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (RUA01-02), 4 op

Arkielämän aihepiirit, kuten ihmissuhteet, vapaa-aika ja koulu sekä hyvinvointi.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (RUA03), 2 op

Suomenruotsalainen ja ruotsinsuomalainen kulttuuri sekä muut Pohjoismaat. Ruotsinkieliset mediat ja mediakriittisyys.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä (RUA04), 2 op

Pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja vaikuttaminen, ihmisoikeuskysymykset.

Kestävä tulevaisuus ja tiede (RUA05), 2 op

Tieteenalat ja tulevaisuus.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (RUA06), 2 op

Jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, itsenäistyvän nuoren elämänhallinta.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot**Ympäristö ja kestävä elämäntapa (RUA07), 2 op**

Globaalit ympäristökysymykset, kestävä elämäntapa.

Viesti ja vaikuta puhuen (RUA08), 2 op

Suullisen kielitaidon vahvistaminen erilaisten harjoitusten avulla. Kerrataan myös aiempien aihepiirien sanastoja. Ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintojaksolla saa poissaoloja olla korkeintaan neljä oppituntia, jotta opintojakso voidaan arvioida.

Lukiokohtaiset opinnot**Abien yo-kertaus (LUORUA09), 2 op**

Ylioppilaskokeen eri osioiden läpikäyntiä sekä sanaston ja rakenteiden kertausta ryhmän tarpeiden mukaisesti. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kirjoituskurssi (LUORUA10), 2 op

Valmentautumista A-ruotsin ylioppilaskirjoitusten kirjoitelmatehtäviin erilaisten harjoitusten avulla. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

B-RUOTSI (RUB)**Valtakunnalliset pakolliset opinnot****Opiskelutaidot ja ruotsin kieli arjessani (RUB01-02), 4 op**

Arkielämän aihepiirit, kuten itsestä ja perheestä kertominen, vapaa-aika, koulu ja asuminen.

Kulttuuri ja mediat (RUB03), 2 op

Suomi, suomalaisuus sekä ruotsinkielinen Suomi. Median käyttö ja kulttuurin eri alat.

Ympäristömme (RUB04), 2 op

Erilaiset elinympäristöt, kulttuurinen moninaisuus sekä ajankohtaiset aiheet nuorten näkökulmasta.

Opiskelu ja työelämä (RUB05), 2 op

Opiskelu, ammatit ja työelämä sekä tulevaisuuden suunnitelmat.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot**Viesti ja vaikuta puhuen (RUB06), 2 op**

Suullisen kielitaidon vahvistaminen erilaisten harjoitusten avulla. Kerrataan myös aiempien aihepiirien sanastoja. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Opintojaksolla saa poissaoloja olla korkeintaan neljä oppituntia, jotta opintojakso voidaan arvioida.

Kestävä elämäntapa (RUB07), 2 op

Kestävä kehitys ja elämäntapa, eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus.

Lukiokohtaiset opinnot

Abien yo-kertaus (LUORUB08), 2 op

Ylioppilaskokeen eri osioiden läpikäyntiä sekä sanaston ja rakenteiden kertausta. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kertausta ykkösille (LUORUB09), 2 op

Kurssi tukee ruotsin opintojen alkuvaihetta. Peruskieliopin ja sanaston kertausta ja vahvistusta. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kirjoituskurssi (LUORUB10), 2 op

Valmentautumista B-ruotsin ylioppilaskirjoitusten kirjoitelmatehtäviin erilaisten harjoitusten avulla. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

ENGLANTI (ENA)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Englanti globaalina kielenä (ENA01-02), 4 op

Opintojaksolla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Lisäksi pohditaan englannin kielen merkitystä globaalina kielenä ja kasvatetaan opiskelijan rakentavaa vuorovaikutusosaamista eri viestintäkanavia käyttäen ja eri medioita hyödyntäen. Opintojaksolla laaditaan henkilökohtainen kieliprofiili.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (ENA03), 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä tarkastelemalla kielen ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämämpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko omakohtainen luovan ilmaisun tuotos.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä (ENA04), 2 op

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittistä luku- ja tiedonhankintataitoa sekä siihen pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede (ENA05), 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (ENA06), 2 op

Opintojakson tehtävänä on syventää käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Ympäristö ja kestävä elämäntapa (ENA07), 2 op

Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Viesti ja vaikuta puhuen (ENA08), 2 op

Opintojaksossa kehitetään suullista kielitaitoa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Sen aikana kerrataan ja laajennetaan aikaisempien aihepiirien sanastoa. Pohditaan erilaisten taustojen vaikutusta puhetilanteissa sekä tutustutaan englannin kielen eri variantteihin. Opintojaksolla saa poissaoloja olla korkeintaan neljä oppituntia, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Lukiokohtaiset opinnot

Abien yo-kertausta (LUOENA09), 2 op

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso. Valmentautumista kaikilla ylioppilaskirjoitusten osa-alueilla. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Writing Skills (LUOENA10), 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan kirjoittamista monipuolisesti. Periodin 2 ryhmät on tarkoitettu kolmannen vuoden opiskelijoille ja periodin 4 ryhmät toisen vuoden opiskelijoille. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Business English (LUOENA11), 2 op

Opintojakson tavoitteena on perehdyttää opiskelija talouselämän keskeiseen sanastoon sekä kirjallisiin ja suullisiin käytänteisiin mahdollisten asiantuntijoiden ja vierailijoiden avulla. Opintojakson voi valita opintojen toisena tai kolmantena vuonna. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Tukea ykkösille (LUOENA12), 2 op

Opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea englannin perusasioiden kanssa. Keskitytään tarpeen mukaan esimerkiksi perusaiamuotoihin, lauseenmuodostukseen ja sanajärjestykseen. Tarkoitettu suoritettavaksi ensimmäisenä vuonna. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Tukea kakkosille ja kolmosille (LUOENA13), 2 op

Opiskelijoille, jotka tarvitsevat tukea englannin perusasioiden kanssa. Keskitytään opiskelijoiden tarpeen mukaan verbiopin ja muiden keskeisten kielioppiasioiden harjoitteluun. Tarkoitettu suoritettavaksi toisena tai kolmantena vuotena. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

RANSKA (RAB2 / RAB3)

Ranskaa puhutaan viidessä maanosassa. Se on kansainvälisten suhteiden, tieteen, kulttuurin, muodin, baletin ja matkailun kieli. Luostarivuoren Lyseon lukiossa ranskaa voi opiskella B2-kielenä (RAB2), mikäli alkeet on opittu peruskoulussa, sekä vasta-alkajille tarkoitettuna B3-kielenä (RAB3). Suositellaan, että opintojaksot suoritetaan numerojärjestyksessä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Ranska, perustason alkeet 1 (RAB31), 2 op

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia.

Ranska, perustason alkeet 2 (RAB32), 2 op

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Ranska, perustason alkeet 3 (RAB21 / RAB33), 2 op

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Ranska, perustaso 1 (RAB22 / RAB34), 2 op

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja.

Ranska, perustaso 2 (RAB23 / RAB35), 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

Ranska, perustaso 3 (RAB24 / RAB36), 2 op

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos.

Ranska, perustaso 4 (RAB25 / RAB37), 2 op

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin.

Ranska, perustaso 5 (RAB26 / RAB38), 2 op

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin.

Ranska, perustason jatko 1 (RAB27 / lukiokohtainen RAB39), 2 op

Vahvistetaan kulttuurista ja kansainvälistä ymmärrystä tutustumalla sekä työelämään että yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Ranska, perustason jatko 2 (RAB28 / lukiokohtainen RAB310), 2 op

Kurssilla laajennetaan, kerrataan ja vankennetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia osaamisalueita.

SAKSA (SAB2 / SAB3)

Saksa on Euroopan puhutuin kieli; sitä puhuu äidinkielenään yli 100 miljoonaa ihmistä. Saksan kielen taidosta on erityisesti hyötyä tekniikan alalla, liike-elämässä ja ulkomaankaupassa. Saksa on myös loistava matkailumaa, ja jo muutaman kurssin opinnoilla selviytyy tavallisissa arkipäivän kielenkäyttötilanteissa. Saksan kielen opiskelun ohella kurseilla tutustutaan myös Saksaan ja muihin saksankielisiin maihin sekä niiden kulttuureihin. Luostarivuoren Lyseon lukiossa saksaa voi opiskella sekä B2-kielenä (SAB2, yläkoulussa alkava kieli) että B3-kielenä (SAB3, lukiossa alkava kieli). Suositellaan, että opintojaksot suoritetaan numerojärjestyksessä.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot**Perustason alkeet 1 (SAB31), 2 op**

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia.

Perustason alkeet 2 (SAB32), 2 op

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Perustason alkeet 3 (SAB21 / SAB33), 2 op

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Perustaso 1 (SAB22 / SAB34), 2 op

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea kohdekielellä opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja.

Perustaso 2 (SAB23 / SAB35), 2 op

Aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

Perustaso 3 (SAB24 / SAB36), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista.

Perustaso 4 (SAB25 / SAB37), 2 op

Opintojaksolla aiheina ovat opiskelu koulussa, jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuudensuunnitelmat.

Perustaso 5 (SAB26 / SAB38), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin.

Perustason jatko 1 (SAB27), 2 op

Keskeisenä sisältönä tällä opintojaksolla on erilaiset asuin ympäristöt ja kestävä elämäntapa.

Perustason jatko 2 (SAB28), 2 op

Aiheina ovat kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö.

Saksan yo-kertaus (LUOSAB39), 2 op

Opintojaksolla valmistaudutaan yo-kokeeseen sanastoa ja kielioppirakenteita kertaamalla. Numeroarviointi.

ESPANJA (EAB3)

Espanja on yksi maailman puhutuimmista kielistä ja virallinen kieli 21 maassa. Espanjan taitoa arvostetaan työmarkkinoilla esimerkiksi kaupan, tekniikan ja matkailun aloilla. Espanjankielisen maailman kulttuuri, etenkin musiikki ja tanssit, ovat levinneet laajalle.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot**Espanja, perustason alkeet 1 (EAB31), 2 op**

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia.

Espanja, perustason alkeet 2 (EAB32), 2 op

Opintojaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Espanja, perustason alkeet 3 (EAB33), 2 op

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Espanja, perustaso 1 (EAB34), 2 op

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja.

Espanja, perustaso 2 (EAB35), 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

Espanja, perustaso 3 (EAB36), 2 op

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos.

Espanja, perustaso 4 (EAB37), 2 op

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin.

Espanja, perustaso 5 (EAB38), 2 op

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin.

Espanja, abien yo-kertaus (LUOEAB311), 2 op

Opintojaksolla kerrataan ja vahvistetaan kielen eri osa-alueita ylioppilaskirjoituksia varten.

Lukiokohtaiset opinnot**Abien yo-kertaus (EAB311)**

Opintojaksolla kerrataan ja vahvistetaan kielen eri osa-alueita ylioppilaskirjoituksia varten. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

MATEMATIIKAN YHTEINEN OPINTOKOKONAISUUS (MAY)**Valtakunnalliset pakolliset opinnot****Luvut ja yhtälöt (MAY01), 2 op**

Opintojaksolla kerrataan prosenttilaskennan periaatteet. Käytetään verrannollisuutta ongelmanratkaisussa. Syvennetään murtolukujen laskutoimitusten osaamista ja kerrataan potenssin laskusäännöt. Vahvistetaan ymmärrystä funktion käsitteestä. Ratkaistaan yhtälöitä ja yhtälöpareja. Opitaan käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ (MAA)**Valtakunnalliset pakolliset opinnot****Funktiot ja yhtälöt 1 (MAA02), 3 op**

Opintojaksolla tutustutaan ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla. Käydään läpi polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuuksia ja ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä. Ratkaistaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

Geometria (MAA03), 2 op

Opintojaksolla hahmotetaan ja kuvataan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa. Sovelletaan yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa. Muotoillaan, perustellaan ja käytetään geometrista tietoa sisältäviä lauseita.

Analyttinen geometria ja vektorit (MAA04), 3 op

Analyttinen geometria luo yhteyden geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille. Opintojaksolla tarkastellaan mikä on yhtälön geometrinen merkitys. Ratkaistaan muotoa $|f(x)|=a$ ja $|f(x)|=|g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä. Perehdytään vektorilaskennan perusteisiin. Tutkitaan kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla. Ratkaistaan tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla.

Funktiot ja yhtälöt 2 (MAA05), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden avulla. Tutkitaan sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla. Ratkaistaan muotoa $\sin(x)=a$ tai $\sin(x)=\cos(x)$ olevia trigonometrisia yhtälöitä. Sovelletaan trigonometrian peruskaavaa. Käydään läpi eksponentti- ja logaritmfunktioiden ominaisuuksia ja ratkaistaan niihin liittyviä yhtälöitä.

Derivaatta (MAA06), 3 op

Opintojaksolla tutustutaan derivaatan avulla erilaisten ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen. Käsitellään funktion raja-arvo ja jatkuvuus sekä derivaatan tulkinta funktion muutosnopeutena. Määritetään yksinkertaisten funktioiden ja yhdistettyjen funktioiden derivaattoja. Tutkitaan funktion kulkua derivaatan avulla ja määritetään funktion ääriarvot suljetulla välillä.

Integraalilaskenta (MAA07), 2 op

Opintojaksolla käydään läpi integraalifunktion käsite ja määritetään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita. Tutustutaan määrättyyn integraaliin ja tutkitaan sen yhteyttä pinta-alaan. Etsitään määrättyjä integraaleja numeerisin menetelmin. Määritetään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla sekä perehdytään integraalilaskennan sovelluksiin.

Tilastot ja todennäköisyys (MAA08), 2 op

Opintojaksolla käydään läpi diskreetti tilastollinen jakauma sekä määritetään ja tulkitaan jakauman tunnuslukuja. Havainnollistetaan kahden muuttujan yhteisjakamaa sekä määritetään korrelaatiokertoimen arvo ja regressiokäyrä. Perehdytään kombinatorisiin menetelmiin, todennäköisyyden käsitteeseen ja laske sääntöihin. Opitaan määrittämään diskreetin todennäköisyysjakauman odotusarvo ja tulkitsemaan sitä.

Talousmatematiikka (MAA09), 1 op

Opintojaksolla tutustutaan talousmatematiikan käsitteisiin ja sovitetaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja. Suunnitellaan taloutta ja tutkitaan matematiikan keinoin resurssien riittävyttä. Pohditaan taloudellisia yksityiskohtia yrittäjyyden ja kannattavuuden kannalta. Sovelletaan lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

3D-geometria (MAA10), 2 op

Opintojaksolla syvennetään vektorilaskennan tuntemusta ja käytetään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa. Tutkitaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla. Vahvistetaan avaruusgeometrian osaamista ääriarvosovellusten yhteydessä. Tutustutaan kahden muuttujan funktioon.

Algoritmit ja lukuteoria (MAA11), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan algoritmeihin ja tutkitaan kuinka algoritmit toimivat. Laaditaan yksinkertaisia algoritmeja ohjelmoimalla. Perehdytään logiikan käsitteisiin. Käydään läpi lukuteorian peruskäsitteet ja perehdytään alkulukujen ominaisuuksiin. Tutkitaan kokonaislukujen jaollisuutta.

Analyysi ja jatkuva jakauma (MAA12), 2 op

Opintojaksolla syvennetään ymmärrystä analyysin peruskäsitteistä. Muodostetaan ja tutkitaan aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita. Täydennetään integraalilaskennan taitoja. Perehdytään jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja sovelletaan normaalijakamaa.

Lukiokohtaiset opinnot

Pitkän matematiikan kertaus (LUOMAA13), 2 op

Opintojaksolla kerrataan pitkän matematiikan pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

MAA:n huippu (LUOMAA14), 2 op

Opintojaksolla perehdytään ylioppilaskirjoituksissa esiintyviin tehtäväkokonaisuuksiin, tehtävien vaatimustasoon ja erilaisiin ratkaisutapoihin. Vahvistetaan opiskelijan ongelmanratkaisukykyä ja –keinoja. Lasketaan kertaustehtäviä sekä vanhoja preliminääri- ja ylioppilaskoetehtäviä. Harjoitellaan ohjelmistojen monipuolista hallintaa ennen ylioppilaskirjoituksia. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Matematiikan ohjelmistot (LUOMAA15), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin laskinohjelmistoihin. Käydään läpi ohjelmistojen tärkeimmät komennot ja toiminnallisuudet sekä piirto- ja geometriatyökalut. Harjoitellaan taulukkolaskentaohjelman käyttöä ja tuotetaan kaavioita ja diagrammeja. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ (MAB)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Lausekkeet ja yhtälöt (MAB02), 2 op

Opintojaksolla opitaan kirjoittamaan matemaattisia ongelmia yhtälöiksi ja opitaan yhtälöiden ratkaisutekniikoita. Tutkitaan 1. ja 2. asteen polynomifunktiota ja yhtälöitä. Tutustutaan aritmeettisiin ja geometrisiin lukujonoihin ja summiin sekä niiden käytännön sovelluksiin. Harjaannutaan käyttämään matemaattisia ohjelmistoja ja tulkitsemaan saatuja ratkaisuja.

Geometria (MAB03), 2 op

Opintojaksolla harjaannutaan käyttämään geometrisia kuvioita ja kappaleita geometrinen havaintojen ja päätelemien tekemiseen. Opitaan käyttämään ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden piirtämiseen ja geometrinen ongelmien ratkaisemiseen. Sovelletaan kuvioiden yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmisiin kolmioihin. Opitaan kuvioiden ja kappaleiden pinta-alojen ja tilavuuksien laskemista. Perehdytään tasokoordinaatiston käyttöön geometrian apuvälineenä.

Matemaattisia malleja (MAB04), 2 op

Opintojaksolla perehdytään reaali maailman ilmiöiden mallintamiseen matemaattisilla malleilla. Perehdytään lineaariseen ja eksponentiaaliseen malliin. Opitaan ratkaisemaan eksponenttiyhtälöitä. Harjaannutaan käyttämään matemaattisia malleja antamaan ennusteita ja opitaan arvioimaan mallien hyvyttä.

Tilastot ja todennäköisyys (MAB05), 2 op

Opintojaksolla harjaannutaan käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja ja perehdytään todennäköisyyslaskennan perusteisiin. Opitaan havainnollistamaan tilastoaineistoa ja määrittämään siihen liittyviä tunnuslukuja. Perehdytään regression ja korrelaation käsitteisiin, opitaan erottamaan havainnot poikkeavista havainnoista ja opitaan tekemään ennusteita tilastollisen aineiston perusteella. Tutustutaan todennäköisyyden käsitteeseen sekä erilaisiin todennäköisyyden laskusääntöihin, kuten yhteen- ja kertolaskusääntöön sekä todennäköisyyslaskennan malleihin.

Talousmatematiikka (MAB06-07), 2 op

Opintojaksolla perehdytään talousmatematiikan peruskäsitteisiin ja malleihin. Sovelletaan prosenttilaskentaa ja indeksejä talousmatematiikan aihepiireihin. Opitaan valuuttalaskentaa ja korkolaskennan ja verotuksen perusteita. Perehdytään resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun ja kannattavuuden laskentaan. Käsitellään talletuksia ja lainoja ja niihin liittyviä malleja. Hyödynnetään lukujonoja ja summia talousmatematiikan malleina.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Matemaattinen analyysi (MAB08), 2 op

Opintojaksolla perehdytään funktion muutosnopeuden tutkimiseen graafisin ja numeerisin menetelmin. Opitaan derivaatan käsite funktion muutosnopeutena ja osataan tutkia sen avulla polynomifunktion kulua. Opitaan määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon. Harjaannutaan käyttämään ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat (MAB09), 2 op

Opintojaksolla perehdytään tilastollisiin ja todennäköisyysjakaumiin. Tutustutaan normaalijakaumaan ja binomijakaumaan. Opitaan jakauman odotusarvo ja keskihajonta ja jakauman normittaminen. Opitaan soveltamaan binomijakaumaa toistokokeeseen. Tutustutaan luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteisiin. Harjaannutaan käyttämään ohjelmistoja jakaumiin liittyvien todennäköisyyksien sekä luottamusvälien ja virhemarginaalien laskemiseen.

Lukiokohtaiset opinnot

Lyhyen matematiikan kertaus (LUOMAB10), 2 op

Opintojaksolla kerrataan lyhyen matematiikan pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt ja perehdytään ylioppilaskirjoituksissa esiintyviin tehtäväkokonaisuuksiin ja tehtävien vaatimustasoon. Opintojaksolla opiskelija varmistaa ohjelmistojen riittävän hallinnan ennen ylioppilaskirjoituksia. Suoritusvuosi 3. vuosi. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Tukea matematiikan opiskeluun (LUOMAB14), 2 op

Kerrataan opintojakson MAY01 asiasisältöjä, jotta opiskelijoilla olisi paremmat valmiudet edetä matematiikan opinnoissa. Pyritään antamaan paremmat valmiudet käyttää tietoteknisiä apuvälineitä ja matemaattisia ohjelmistoja. Suoritus ensimmäisenä opiskeluvuotena. Opintojaksoa suositellaan niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia MAY01 opintojaksossa. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

BIOLOGIA (BI)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Elämä ja evoluutio (BI01), 2 op

Biologia tieteenä, elämän olemus ja eliökunta, evoluutio. Opintojaksossa opitaan ymmärtämään, kuinka elämän biodiversiteetti on kehittynyt maapallolle evoluutiossa.

Ekologia ja ympäristö (BI02-BI03), 2 op

Luonnon toiminnan ymmärtäminen: ekosysteemit ja monimuotoisuus. Ihmisen eri vaikutustavat ympäristön tilaan (ympäristöongelmat) ja niiden ratkaisumahdollisuudet pyrittäessä kestävään tulevaisuuteen. Opintojaksossa opitaan ymmärtämään ekosysteemin toiminnan peruseriaatteen: Miten luonto toimii. Tutustutaan ihmisen aiheuttamiin muutoksiin ja häiriöihin luonnon ekosysteemeissä sekä pohditaan ongelmien ratkaisumahdollisuuksia.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Solu ja perinnöllisyys (BI04), 2 op

Solun rakenteiden ja toiminnan sekä ominaisuuksien periytyminen ymmärtäminen. Tutustutaan siihen, kuinka erityyppiset solut toimivat ja kuinka ominaisuudet periytyvät jälkeläisille.

Ihmisen biologia (BI05), 2 op

Ihmisen fysiologian ja anatomian ymmärtäminen sekä fysiologisten ilmiöiden kytkeminen solutason ta-
pahtumiin. Tutustutaan ihmisen eri elimistöjen toimintaan (fysiologia), rakenteisiin (anatomia) sekä nii-
den toimintaan kokonaisuutena.

Biotekniikka ja sen sovellukset (BI06), 2 op

DNA:n ja mikrobien hyödyntäminen erilaisissa lääketieteen, teollisuuden, jalostustoiminnan ja ympäris-
tönsuojelun sovelluksissa. Opintojaksossa tutustutaan siihen, kuinka ihminen on eri tavoin oppinut hyö-
dyntämään tietouttaan soluista, mikrobeista sekä DNA:sta.

Lukiokohtaiset opinnot

Biologian yo-kertaus (LUOB107), 2 op

Kerrataa biologian opintojaksojen keskeisiä aiheita ja valmistaudutaan ainereaalikokeeseen erityyppi-
siä tehtäviä tekemällä. Suoritusmerkintä.

Kokeellinen biologia (LUOB109), 2 op

Opintojaksossa syvennetään aiempien opintojen osaamista käytännön harjoituksilla, laboroinneilla ja
vierailuilla koulun ulkopuolella. Laboroinneissa harjoitellaan niin mikroskopointia, DNAn eristystä, mikro-
biviljelmiä, kuin anatomisten näytteiden preparointiakin. Vierailuilla tutustutaan mm. kasvitieteelliseen
puutarhaan, biodiversiteettipuistoon ja, aikatauluista riippuen, yliopiston tarjoamiin työpajoihin. Osa
kurssin opetuksesta ja vierailuista tapahtuvat kouluajan ulkopuolella. Suoritusmerkintä.

MAANTIEDE (GE)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Maailma muutoksessa (GE01), 2 op

Maantiede tieteenalana, ympäristön muutokset ja niiden ratkaisukeinot sekä ihmiskunnan muutokset.
Tutustutaan maantieteeseen tieteenalana ja opiskellaan ympäristön ja ihmiskunnan muutoksia sekä et-
sitään ratkaisuja globaaleihin ongelmiin.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Sininen planeetta (GE02), 2 op

Luonnonmaantieteelliset ilmiöt, vesi-, kivi- ja ilmakehän rakenne ja toiminta. Tutustutaan luonnonmaan-
tieteellisiin ilmiöihin ja luonnon prosesseihin sekä niihin liittyviin syy- ja seuraussuhteisiin.

Yhteinen maailma (GE03), 2 op

Ihmismaantieteelliset ilmiöt ja ihmistoiminnan alueelliset piirteet. Luonnonvarat ja ympäristön tarjoa-
mat mahdollisuudet ihmistoiminnan kannalta. Tutustutaan ihmis- ja kulttuurimaantieteellisiin ilmiöihin
sekä niiden alueellisiin piirteisiin. Tutustutaan myös luonnonvarojen riittävyyteen ja niiden tarjoamiin
mahdollisuuksiin ihmistoiminnan kannalta.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta (GE04), 2 op

Paikkatietosovellukset, geomedia, aluesuunnittelu, maantieteellinen tutkimus- tai vaikuttamisprojekti.
Tutustutaan geomedian eri muotoihin, paikkatietosovelluksiin, aluesuunnittelun eri tasoihin sekä toteu-
tetaan maantieteellinen tutkimus- tai vaikuttamisprojekti joko yksilö- tai tiimityönä.

Lukiokohtaiset opinnot

Maantieteen yo-kertaus (LUOGE05), 2 op

Opintojaksossa kerrataan maantieteen opintojaksojen keskeisiä aiheita ja valmistaudutaan ainereaaliko-keeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista. Kerrataan maantieteen opintojaksojen keskeisiä aiheita ja valmistaudutaan ainereaaliko-keeseen. Suoritusmerkintä.

FYSIIKKA (FY)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Fysiikka luonnontieteenä (FY01-02), 2 op

Jaksossa tutustutaan erilaisiin mittasuhteisiin sekä aineen rakenteeseen. Lisäksi perehdytään kokeelli-seen mittaamiseen, tiedon esittämiseen ja raportointiin. Loppuosassa keskeisenä käsitteenä on energia, erilaiset energialajit, niiden tuotantotavat ja ympäristövaikutukset.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Energia ja lämpö (FY03), 2 op

Jaksossa syvennetään ymmärrystä energiasta, sen säilymisestä ja muuntumisesta muodosta toiseen. Selvitetään, miten energia liittyy olomuotojen muuttumiseen ja lämpölaajenemiseen. Lisäksi tutustutaan kaasujen käyttäytymistä erilaisissa olosuhteissa.

Voima ja liike (FY04), 2 op

Jakson peruskäsite on vuorovaikutuksissa syntyvä voima, voimakuviot ja Newtonin lait. Tutkitaan erilaisia voimia ja niiden vaikutusta liikkeeseen. Tutustutaan mekaanisen energian erilaisiin muotoihin ja siihen liittyviin säilymlakeihin. Törmäyksien avulla tutustutaan impulssin ja liikemäärän käsitteisiin.

Jaksottainen liike ja aallot (FY05), 2 op

Jaksossa tutkitaan erilaisia jaksollisia liikkeitä heilureista planeettojen liikkeisiin. Käytetään momenttia avuksi tutkittaessa tasapainoa kiertymisen suhteen. Mekaanisten aaltojen kautta edetään tutkimaan tarkemmin ääntä aaltoliikkeenä, sen ominaisuuksia ja etenemistä.

Sähkö (FY06), 2 op

Tutkitaan yksinkertaisien virtapiirien käyttäytymistä ja niiden hallintaan tarvittavia suureita ja lakeja kuten Ohmin ja Joulen lait. Sähköstatiikka aloitetaan tutustumalla Coulombin lakiin. Esitellään homogeenin sähkökenttä ja sitä hyödyntävä kondensaattori. Tutkitaan puolijohteiden toimintaa ja niistä rakennettuja Diodeja ja LEDejä.

Sähkömagnetismi ja valo (FY07), 2 op

Jaksossa syvennyttään magneettiseen vuorovaikutukseen, ja sen aikaansaamiin ilmiöihin, kuten varatun hiukkasen liikkeeseen magneettikentässä. Sähkömagneettisen induktion synty selvitetään ja sitä kautta päästään tutkimaan generaattoria ja vaihtovirtaa. Sähkömagneettisesta spektristä jatketaan tutkimaan valoa ja sen käyttäytymistä rajapinnoissa (taantumisen ja heijastuminen).

Aine, säteily ja kvantittuminen (FY08), 2 op

Selvitetään energian kvantittumista ja tutustutaan foniiniin. Näiden avulla ymmärretään atomin rakentuminen ja elektronien energiatasot. Kerrataan atomiytimen rakenne ja tutustutaan rakenteen muutoksiin radioaktiivisissa hajoamistyypeissä. Hajoamisessa vapautuva energia sekä fissiossa että fuusiossa käsitellään olevan ydinenergian tuottamisen perusta. Tutustutaan ionisoiviin säteilylajeihin ja sen sovelluksiin lääketieteessä ja teknologiassa.

Lukiokohtaiset opinnot

Fysiikan kertaus (LUOFY09), 2 op

Jaksossa tarkastellaan fysiikan kokonaiskuvaa ja kerrataan eri opintojaksojen keskeiset sisällöt. Tutustutaan fysiikan ylioppilaskokeen rakenteeseen ja vanhoihin tehtäviin. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Tutkivaa fysiikkaa (LUOFY10), 2 op

Käytännön työskentelyyn keskittyvä työkurssi, jossa suunnitellaan ja suoritetaan mittauksia. Tutkimuksien jälkeen tulokset raportoidaan annettujen ohjeiden mukaan. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Fysiikan projekti (LUOFY11), 2 op

Jaksossa tutustutaan laaja alaisesti johonkin fysiikan tutkimuskohteeseen ja näin laajennetaan ymmärrystä fysiikasta soveltavana tieteenalana. Liittyy CERN-tiedeprojektiin tai vastaavaan. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Fysiikan laskennalliset menetelmät (LUOFY13), 2 op

Syvennetään osaamista fysiikan mittaushjelmien käytössä ja harjoitellaan käyttöä eri fysiikan osa-alueiden ongelmaratkaisussa. Käsitellään eri fysiikan osa-alueisiin liittyviä havaintoaineistoja. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

KEMIA (KE)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Kemiaa kaikkialla (KE01-02), 2 op

Opintojaksossa pohditaan arjen aineiden turvallisuutta ja kemian merkitystä omassa elämässä, työelämässä ja jatko-opinnoissa sekä tutustutaan kestäväen elämäntavan edistämiseen, sekä aineen rakenteen ja ominaisuuksien tutkimiseen, myös kokeellisesti. Opitaan hyödyntämään jaksollista järjestelmää ja mallintamaan kemian eri ilmiöitä. Aiheina mm. atomin rakenne, puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät, ainemäärä, vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Molekyylit ja mallit (KE03), 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Aiheina mm. orgaanisten molekyylien nimeäminen, luokittelu, suhde- ja molekyylikaavojen selvittäminen sekä isomeria. Kokeellisesti mm. liuoksen valmistus ja laimentaminen. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään molekyylien mallintamisessa. Osallistuminen edellyttää aiempien opintojaksojen suorittamista. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kemiallinen reaktio (KE04), 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Aiheina mm. kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, ideaalikaasut, erilaiset reaktiotyypit kuten neutraloituminen ja saostumisreaktio, sekä biomolekyylit ja polymeerit. Analyysimenetelmänä titraus. Osallistuminen edellyttää aiempien opintojaksojen suorittamista. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kemiallinen energia ja kiertotalous (KE05), 2 op

Opintojaksossa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Siinä perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia. Aiheina mm. metallien ominaisuudet, käyttökohteet ja niiden kierrätys,

jännitesarja, kemiallinen pari ja elektrolyysi. Osallistuminen edellyttää aiempien opintojaksojen suorittamista. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kemiallinen tasapaino (KE06), 2 op

Opintojaksossa tutkitaan kemiallista tasapainoa kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintätieteiden avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia. Aiheina mm. kemiallisen reaktion nopeus, hapot, emäkset ja puskuriliuokset sekä niihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen laskennallisesti ja kokeellisesti esim. titrauskäyrien laatiminen ja puskuriliuoksen puskurointikyvyn tutkiminen. Osallistuminen edellyttää aiempien opintojaksojen suorittamista. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Lukiokohtaiset opinnot

Kemian kertaus (LUOKE07), 2 op

Opintojakso valmentaa kemian ylioppilaskokeeseen. Sen aikana kerrataan opintojaksojen keskeiset sisällöt sekä harjoitellaan erilaisiin yo-koetehtäviin vastaamista. Opintojakson suorittamisen edellytyksenä on kemian yo-kokeeseen osallistuminen. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Laboratoriotyöskentelyn perusteet (LUOKE08), 2 op

Opintojakson aikana syvennetään kemian teoriaopintoja tekemällä kokeellisia töitä esim. happoliuoksen laimentaminen ja pitoisuuden määrittäminen, sekä suolojen kalorimetrisia mittauksia. Harjoitellaan mm. spektrometrian sekä orgaanisen kemian työmenetelmiä. Osa harjoitustöistä voidaan tehdä esim. yliopistolla. Osallistuminen edellyttää ainakin opintojaksojen KE01-04 suorittamista. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Orgaanisen kemian kertaus (LUOKE09), 2 op

Opintojakson aikana syvennetään orgaanisen kemian opintoja. Kerrataan hiiliyhdisteiden erilaiset rakennekaavat ja nimeäminen, luokittelu, reaktiot sekä analyysimenetelmät. Osallistuminen edellyttää ainakin opintojaksojen KE01-04 suorittamista. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

FILOSOFIA (FI)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI01), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan filosofiseen, kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun sekä opetellaan tiedon ja tieteenfilosofian perusasioita.

Etiikka (FI02), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan moraalien ja etiikan peruskäsitteisiin, ajatuksiin ja teorioihin.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Yhteiskuntafilosofia (FI03), 2 op

Opintojaksolla opiskellaan yhteiskuntafilosofian keskeisiä teemoja: yhteiskuntaa, valtaa, oikeudenmukaisuutta, poliittisia aatteita koskevia sekä vanhoja että uusia näkemyksiä.

Totuus (FI04), 2 op

Opintojakson aikana opiskellaan todellisuutta ja olemista koskevia filosofisia näkemyksiä, samoin kuin syvennyttään tiedon ja tieteenfilosofian kysymyksiin.

Lukiokohtaiset opinnot

Filosofian kertaus (LUOFI05), 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan filosofian ylioppilaskoetehtäviin vastaamista ja kerrataan keskeiset opintojaksojen asiat, filosofian teorit ja käsitteet. Suoritusmerkintä.

PSYKOLOGIA (PS)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Toimiva ja oppiva ihminen (PS01), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan ihmisen toimintaa psykologian näkökulmista, psykologiaa tieteenä ja oppimisen prosesseja.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Kehittyvä ihminen (PS02), 2 op

Opintojakson aikana opiskellaan ihmisen kehittymistä hermoston ja psyykkisten toimintojen näkökulmasta. Tunne-elämän kehitys ja kognitiiviset taidot lapsuudessa ja nuoruudessa sekä yksilön identiteetin muodostuminen ovat opintojakson keskeisiä sisältöjä.

Tietoa käsittelevä ihminen (PS03), 2 op

Opintojaksolla käsitellään tietoisien eli kognitiivisen toiminnan periaatteita ja tarkastellaan erilaisia kognitiivisia ilmiöitä, kuten havaitseminen, tarkkaavaisuus, muisti sekä niihin liittyvä aivotoiminta.

Tunteet ja mielenterveys (PS04), 2 op

Opintojaksolla opiskellaan tunteiden ja psyykkisen hyvinvoinnin vaikutusta mielenterveyteen. Sisältöjä ovat myös erilaiset mielenterveyshäiriöt ja niiden luokittelu ja hoito.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS05), 2 op

Opintojaksolla opiskellaan persoonallisuuden kokonaisuutta eri näkökulmista ja tarkastellaan yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa. Opintojaksolla pyritään ymmärtämään ja soveltamaan psykologian tietoa erilaisuuden ymmärtämiseen.

Lukiokohtaiset opinnot

Kertausta yo-kirjoituksiin (LUOPS06), 2 op

Opintojaksossa harjoitellaan psykologian ylioppilaskoetehtäviin vastaamista ja kerrataan keskeiset opintojaksojen asiat, psykologiset teorit ja käsitteet. Suoritusmerkintä.

Sosiaalipsykologia (LUOPS07), 2 op

Sosiaalipsykologiassa tutkitaan ihmisten suhdetta toisiin ihmisiin ja ryhmien ja yhteisöjen toiminnassa vaikuttavia psykologisia tekijöitä. Ilmiöinä käsitellään mm. auttamiseen, aggressioon tai kulttuurien väliin eroihin liittyviä teemoja. Numeroarviointi.

Itsetuntemus ja elämäntaidot (LUOPS08), 2 op

Opintojaksolla työskennellään myönteisessä ilmapiirissä opiskelijan itsetuntemusta kasvattaen. Harjoitusten avulla pyritään auttamaan jaksamisessa ja elämän haasteiden kohtaamisessa. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Miten oppia opiskelemaan olennainen (LUOPS09), 2 op

Opintojaksolla autetaan opiskelijaa löytämään lukio-opiskelun kannalta keskeiset ja toimivat opiskelumenetelmät ja harjoitellaan niiden käyttöä. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

HISTORIA (HI)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Ihminen, ympäristö ja historia (HI01), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan, miten väestömäärä sekä talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitys on eri aikakausina ollut riippuvaista ympäristöstä.

Kansainväliset suhteet (HI02), 2 op

Opintojaksolla opiskellaan valtioiden välisiä suhteita 1800-luvulta nykypäivään.

Itsenäisen Suomen historia (HI03), 2 op

Opintojaksolla opiskellaan Suomen historian keskeisiä muutoksia ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykypäivään.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Eurooppalainen ihminen (HI04), 2 op

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää eurooppalaiseen kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä antiikista nykypäivään.

Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI05), 2 op

Tarkastellaan Suomen alueen kehitystä osana Ruotsin ja Venäjän valtakuntaa 1800-luvulle asti.

Maailman kulttuurit kohtaavat (HI06), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Lukiokohtaiset opinnot

Historian yo-kertaus (LUOHI07), 2 op

Opintojakso valmentaa historian ylioppilaskokeeseen. Sen aikana kerrataan opintojaksojen keskeiset sisällöt sekä harjoitellaan erilaisiin yo-koetehtäviin vastaamista. Opintojakson suorittamisen edellytyksenä on historian yo-kokeeseen osallistuminen. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kansainväliset ilmiöt 2000-luvulla (LUOHI08), 2 op

Opintojaksolla käsitellään nykyhetken maailman ajankohtaisia kysymyksiä sekä niiden laajempia taustoja. Opintojakso edellyttää omaehtoista maailmantapahtumien seuraamista ja HI02:n suorittamista. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Yhdysvaltojen historia (LUOHI09), 2 op

Opintojaksolla syvennetään Yhdysvaltojen historian ja nykypäivän tuntemusta. Edellyttää HI02:n suorittamista ennen osallistumista. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Venäjän historia (LUOHI10), 2 op

Opintojaksolla perehdytään Venäjän keisarikuntaan ja minkäläisten tapahtumien myötä se muuttui Neuvostoliitoksi. Minkälainen valtio Neuvostoliitto oli ja minkälaista oli tavallisten neuvostokansalaisten elämä? Historian kautta ymmärretään, miksi nyky-Venäjä toimii niin kuin se toimii. Opintojakso edellyttää HI02-opintojakson suorittamista. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

YHTEISKUNTAOPPI (YH)

HUOM! Yhteiskuntaopin opinnot alkavat vasta toisena opiskeluvuotena!

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Suomalainen yhteiskunta (YH01), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja poliittiseen järjestelmään.

Taloustieto (YH02), 2 op

Opintojaksolla perehdytään talouden toimintaperiaatteisiin, kansantalouteen, markkinamekanismeihin sekä talouspolitiikan keskeisiin periaatteisiin.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH03), 2 op

Perehdyttää Euroopan yhdentymiseen sekä Suomen ja Euroopan asemaan globalisoituvassa maailmassa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Lakitieto (YH04), 2 op

Opintojakso antaa tiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja oikeudenkäytön perusasioista. Aihepiireinä ovat esimerkiksi perhelainsäädäntö, sopimusoikeus ja rikosoikeuden perusperiaatteet. Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan käräjäoikeudessa.

Lukiokohtaiset opinnot

Yhteiskuntaopin yo-kertaus (LUOYH05), 2 op

Opintojakso valmentaa yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen. Sen aikana kerrataan opintojaksojen keskeiset sisällöt sekä harjoitellaan erilaisiin yo-koetehtäviin vastaamista. Opintojakson suorittamisen edellytyksenä on yhteiskuntaopin yo-kokeeseen osallistuminen. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Lakitiedon syventävä kurssi (LUOYH06), 2 op

Osallistuminen edellyttää, että YH04 on suoritettuna. Opintojaksolla syvennetään lakitiedon opintojakson aihesisältöjä. Opintojaksolla perehdytään eri oikeusaloihin tarkemmin ja ratkotaan juridisia ongelmatapauksia. Voidaan kutsua eri oikeusalojen asiantuntijoita ja tehdä vierailuja. Soveltuu erityisesti oikeustieteestä kiinnostuneille ja yhteiskuntaopin kirjoittajille. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Globaali maailma: politiikkaa, taloutta ja kansalaisjärjestöjä (LUOYH07), 2 op

Tavoitteena on lisätä opiskelijoiden ymmärrystä politiikan, talouden ja kansalaisten järjestötoiminnasta ja niiden välisestä vuorovaikutuksesta. Opintojaksolla jatketaan ja syvennetään taloustiedon kurssilta tuttujen kansainvälisen talouden ilmiöiden ja tapahtumien tarkastelua. Opintojaksolla tutustutaan kansainväliseen politiikkaan ja sen tarjoamiin teorioihin, kansainväliseen kauppajärjestelmään ja talouspolitiikkaan sekä moninaisten organisaatioiden tekemään kehitysyhteistyöhön. Osallistumisen edellytyksenä yksi pakollinen yhteiskuntaopin suoritettu opintojakso. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Syvennyttään Euroopan unionin toimintaan (LUOYH08), 2 op

Opintojakso syventää käsitystä Euroopan unionin toiminnasta osana globaalia maailmaa ja taloutta sekä EU-kansalaisuuden näkökulmasta. Opintojaksolla kerrataan Euroopan unionin toimintaa sekä hankitaan ja arvioidaan kriittisesti sitä koskevaa tietoa syventymällä erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan ajankohtaiseen keskusteluun.

Lisäksi opintojaksolla voidaan toteuttaa ryhmän yhteinen EU-projekti. Projekti voi olla esim. EU-aiheinen tapahtuma koulussa, EU-parlamentaarikon tapaaminen tai haastattelu tai muu ryhmän valitsema muoto. Opintojaksolle voidaan myös kutsua alan asiantuntijoita tai voidaan kutsua myös vierailijoita. Osallistumisen edellytyksenä on, että YH03 on suoritettu. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO (UE)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä (UE01), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan uskontoa ilmiönä sekä uskonnon ja tieteen suhdetta. Tutustutaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritaustaan, syntyyn sekä niiden keskeisiin ja yhteisiin piirteisiin.

Maailmanlaajuinen kristinusko (UE02), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan kristinuskon asemaan ja kulttuuriseen vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa. Opintojaksolla syvennytään eri kirkkokuntien syntyyn, erityispiirteisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE03), 2 op

Opintojakson aikana perehdytään Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin. Tutustutaan niiden kulttuuriin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin sekä uusien uskonnollisten liikkeiden erityispiirteisiin ja vaikutukseen nykyaikana.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (UE04), 2 op

Opintojaksolla syvennytään uskonnon ilmenemiseen ja vaikutukseen suomalaisessa yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Tutustutaan mm. muinaissuomalaisiin uskontoperinteisiin ja kulttuuriperintöön, nykyiseen uskontotilanteeseen sekä uskonnottomuuteen, uskontokritiikkiin ja tapakulttuuriin nykypäivän Suomessa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (UE05), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan uskonnon ja taiteen vuorovaikutusta sekä uskontojen merkitystä taidehistoriassa. Opintojakson aikana tutustutaan symboliikkaan ja myytteihin taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Uskonto, tiede ja media (UE06), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia. Perehdytään uskontoilmiöihin mediassa sekä uskontojen rooliin konflikteissa ja rauhan rakentamisessa.

Lukiokohtaiset opinnot

Uskonnon kertaus (LUOUE07), 2 op

Opintojaksolla harjoitellaan uskonnon ylioppilaskoetehtäviin vastaamista ja kerrataan keskeiset opintojaksojen asiat ja käsitteet. Suoritusmerkintä.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO (ET)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Minä ja hyvä elämä (ET01), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä ja pohditaan niiden suhdetta omaan elämänkatsomukseen ja identiteettiin. Peilataan erilaisia ihmiskäsityksiä ja identiteettivalintoja suhteessa omiin elämäntavoitteisiin.

Minä ja yhteiskunta (ET02), 2 op

Opintojaksolla tarkastellaan erilaisia tieteellisiä tapoja ymmärtää sosiaalista ympäristöä ja yhteiskuntaa. Peilataan yksilön asemaa yhteiskunnassa ja sosiaalisesti rakentuneessa todellisuudessa muun muassa median ja politiikan tarjoaman informaation kautta. Opintojaksolla käsitellään erilaisia tapoja vaikuttaa yhteiskunnassa ja tutustutaan erilaisiin arvoihin ja periaatteisiin, joille yhteiskunnat rakentuvat.

TERVEYSTIETO (TE)

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Terveys voimavarana (TE01), 2 op

Opintojaksolla syvennetään ymmärrystä ihmisen voimavaroista, terveyteen vaikuttavista tekijöistä sekä terveyden edistämisestä. Keskeistä on tarkastella elintapoja liikunnan, ravinnon, unen, seksuaaliterveyden ja mielenterveyden näkökulmasta. Opintojaksolla pohditaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä. Ei voi suorittaa itsenäisesti.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Terveys ja ympäristö (TE02), 2 op

Opintojaksolla kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Tehtävänä on tutustua tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on tarkastella mediaympäristön ja muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia. Opiskelija oppii arvioimaan omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Opintojaksolla tarkastellaan myös riippuvuuksia ja päihteiden vaikutuksia terveyteen.

Terveys ja yhteiskunta (TE03), 2 op

Opintojaksolla ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

Lukiokohtaiset opinnot

Terveystiedon valmennus (LUOTE04), 2 op

Opintojaksolla valmennetaan opiskelijaa terveystiedon yo-kirjoituksiin. Tavoitteena on oppia yhdistelemään kokonaisuuksia ja syventämään aikaisempien opintojaksojen (TE01, TE02, TE03) aihealueita. Opintojaksolla hiotaan oppiaineelle luonteenomaista vastaamistekniikkaa sekä harjoitellaan yo-kirjoitusten tehtävätyyppejä ja digitaalisia ohjelmia. Preppaa itsesi huippukuntoon! Suoritusmerkintä.

Terveysmedia (LUOTE05), 2 op

Opintojakson tavoitteena on pohtia omia elintapoja ja terveystäytymistä. Perehdymme ajankohtaisiin terveyteen liittyviin uutisiin ja tutkimuksiin. Miten ajankohtaiset ilmiöt mediassa vaikuttavat terveysvalintoihimme ja elämäntapoihin? Miten tunnistaa luotettava tieto terveyteen liittyen? Opiskelija kehitty kriittisen pohdinnan taidoissa, oppii perustelemaan valintojaan terveyden näkökulmasta ja osaa etsiä sekä tunnistaa luotettavia terveyden tietolähteitä. Suoritusmerkintä.

LIIKUNTA (LI)

Huom! Tietyissä lukiokohtaisissa opintojaksoissa voi olla maksu liikuntapaikkoihin liittyen.

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Oppiva liikkuja (LI01), 2 op

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman ilon ja virkistykseen myötä.

Aktiivinen elämä (LI02), 2 op

Opiskelijaa opetetaan ja kannustetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä. Opiskelija ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapoja ja valintojaan kestävä tulevaisuuden, fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opintojaksolla hyödynnetään liikuntateknologiaa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Uudet mahdollisuudet (LI03), 2 op

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä. Opiskelija tutustuu uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin. Opintojakson liikuntalajit tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa.

Yhdessä liikkuen (LI04), 2 op

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Työtavoissa painottuvat opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Opintojaksolla toteutetaan liikuntaan liittyvä yhteinen projekti. Opiskelijat osallistuvat projektin ideointiin ja toteutukseen. Projektina voi olla esimerkiksi liikunnanohjauksen taitojen kehittäminen vertaisryhmässä. Opintojakson liikuntalajit tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Esimerkiksi palloilulajit sopivat hyvin kurssin tavoitteisiin.

Virkistystä liikunnasta (LI05), 2 op

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuva, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuvat toiminta- ja opiskelukyvyn tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys. Opintojakson liikuntalajit tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa.

Lukiokohtaiset opinnot

Vanhat tanssit (LUOLI06), 2 op

Opintojakson tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä, yhteistyötaitoja, hyviä käytöstapoja ja opiskelijan tanssintaitoja. Ohjelma koostuu salonkitansseista, vanhoista muotitansseista ja uudemmista tansseista. Suoritusmerkintä.

Palloilu (LUOLI07), 2 op

Tavoitteena on pelitaitojen kehittäminen ja fyysisen kunnon kohottaminen palloilulajien avulla. Liikuntalajeina voivat olla esimerkiksi jalkapallo, koripallo, sähly, lentopallo jne. Opintojakson sisällöt tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Numeroarviointi.

Mailapelit (LUOLI08), 2 op

Tavoitteena on välineen käsittelytaitojen kehittäminen sekä fyysisen kunnon kohottaminen mailapelien avulla. Liikuntalajeina voivat olla esimerkiksi tennis, sulkapallo, pesäpallo jne. Opintojakson sisällöt tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Numeroarviointi.

Tanssi (LUOLI09), 2 op

Tavoitteena on kehollisen ilmaisun, luovuuden, kehonhallinnan, rytmittämisen ja koordinaation kehittäminen tanssin avulla. Opiskelija ymmärtää tanssin merkityksen taiteena. Opintojakson sisällöt tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Suoritusmerkintä.

Seikkailuliikunta (LUOLI10), 2 op

Opintojaksolla toteutetaan yhteinen projekti esim. vaellus-, melonta-, pyöräily-, purjehdus-, hiihto- tai lasketteluretki riippuen opiskelijaryhmän toiveista ja vuodenaikasta. Retken kohde sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta. Opintojakso voi koostua useammista pienistä retkistä. Suoritusmerkintä.

Kehonhuolto (LUOLI11), 2 op

Opintojakson tavoitteena on oppia huoltamaan ja kuuntelemaan omaa kehoa, kehittää kehonhallintaa ja liikkuvuutta, ymmärtää palautumisen ja rentoutumisen merkitys. Liikuntalajeja voivat olla esim. kehonhuolto, venyttely, jooga, pilates jne. Liikuntalajit tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Suoritusmerkintä.

Kuntosali (LUOLI12), 2 op

Opintojaksolla kehitetään fyysisiä ominaisuuksia. Pääpaino on etenkin voimaharjoittelussa. Voimaa voidaan harjoittaa esim. kuntosalilaitteilla, välineillä, oman kehonpainolla. Liikuntaohjelma tarkennetaan yhdessä ryhmän kanssa. Numeroarviointi.

Liikuntatutor (LUOLI13), 2 op

Opiskelijat saavat opintojakson alussa liikuntatutor-koulutuksen. Kurssilla opiskelijat itse ideoivat ja organisoivat lukuvuoden aikana esimerkiksi vapaavuorojen liikuntatoimintaan, oppituntien aktivointia ja tauottamista, asiantuntijoiden vierailuja ja lajiesittelyitä liikunnanopettajan avustuksella lukuvuoden aikana. Liikuntatutorit viestivät järjestämästään toiminnasta opiskelijoille. Lisäksi liikuntatutorien tehtäviin kuuluu eri liikunnallisten välituntivälineiden lainaamisen organisointi sekä välineiden kunnossapitäminen. Tavoitteena on, että opiskelija oppii ryhmässä ideoimaan ja tuottamaan liikunnallisia tapahtumia omassa kouluyhteisössä sekä saa kokemusta liikuntahetkien organisoimisesta ja ohjaamisesta sekä oman koulun liikuntakulttuurin kehittämisestä. Opintojaksolle toivotaan erilaisia liikkujatyyppisiä. Liikuntaharrastuneisuutta ei vaadita. Opiskelijat voivat vaikuttaa itse kurssin ja omien tehtävien sisältöön. Suoritusmerkintä.

Liikunnan lukiodiplomi

Liikunnassa on mahdollista suorittaa lukiodiplomi. Katso lisätietoja lukiodiplomeista tämän opintojaksooppaan loppupuolelta.

Tanssin lukiodiplomi

Tanssissa on mahdollista suorittaa lukiodiplomi. Katso lisätietoja lukiodiplomeista tämän opintojakso-oppaan loppupuolelta.

MUSIIKKI (MU)

Huom! MU2 ja KU2 ovat pakollisina vaihtoehtoisia opintojaksoja. Pakollisina opintoina on suoritettava lukion oppimäärässä kaksi musiikkia ja yksi kuvataide TAI kaksi kuvataidetta ja yksi musiikki.

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Musiikki minussa (MU01), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan musiikillisesti omaan itseen ja löydetään itselle sopivat tavat toimia musiikin parissa.

Musiikki meillä (MU02), 2 op

Opintojaksolla syvennetään omaa musiikkisuhdetta vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Musiikki muualla (MU03), 2 op

Valinnainen musiikin opintojakso, jolla tutustutaan musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin.

Musiikki muissa taiteissa (MU04), 2 op

Valinnainen musiikin opintojakso, jolla tutustutaan musiikin käyttöön yhdessä muiden taiteenlajien kanssa.

Lukiokohtaiset opinnot

JaSeSoi 1 (LUOMU05), 2 op

Opintojaksolla valmistellaan Luostarivuoren Lyseon lukion perinteinen JaSeSoi-musiikkiesitys. Opiskelija voi osallistua opintojaksolle useana vuotena. Yhteen JaSeSoi-opintojaksoon osallistuminen on kahden opintopisteen arvoinen. Suoritusmerkintä.

Puistorock (LUOMU06), 2 op

Opintojaksolla valmistellaan Luostarivuoren Lyseon lukion Puistorock-festivaali. Opiskelija voi osallistua opintojaksolle useana vuotena. Yhteen Puistorock-opintojaksoon osallistuminen on kahden opintopisteen arvoinen. Suoritusmerkintä.

Kuoro (LUOMU07), 2 op

Opintojakso koostuu kuoroharjoituksista ja esiintymisistä oman lukion tilaisuuksissa ja mahdollisesti myös muualla. Opiskelija voi osallistua opintojaksolle useana vuotena. Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Keikalle (LUOMU08), 1-2 op

Opintojakso koostuu erilaisista esiintymisistä. Suoritusmerkintä.

Musiikkiteknologia (LUOMU09), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan musiikkiin liittyviin teknisiin laitteisiin ja tietokoneen käyttöön ainakin nuottikirjoituksen ja tallentamisen osalta. Suoritusmerkintä.

Musiikin lukiodiplomi

Musiikissa on mahdollista suorittaa lukiodiplomi. Katso lisätietoja lukiodiplomeista tämän opintojakso-oppaan loppupuolelta.

KUVATAIDE (KU)

Huom! KU02 ja MU02 ovat pakollisina vaihtoehtoisia opintojaksoja. Pakollisina opintoina on suoritettava lukion oppimäärässä kaksi kuvataidetta ja yksi musiikki TAI kaksi musiikki ja yksi kuvataide. Tietyissä lukiokohtaisissa opintojaksoissa on materiaalimaksu.

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit (KU01), 2 op

Tutkitaan eri aikojen visuaalista kulttuuria ja pohditaan kuvataiteen merkitystä omassa elämässä ja yhteiskunnan näkökulmasta. Käytetään opiskelijoiden omia kuvia kuvailmaisun lähtökohtana. Tutustutaan erilaisiin kuvailmaisun keinoihin. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt (KU02), 2 op

Tarkastellaan arkkitehtuuria, muotoilua ja tuotteistamista esteettisesti ja ekologisesti kestävänsä tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan arkkitehtuurin ja muotoilun käsitteisiin ja kuvastoihin oman kuvailmaisun kautta. Tehtävät sisältävät esimerkiksi havainnekuvia 3D-ohjelmalla, rakentelua, piirtämistä, valokuvausta ja muotoilua.

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Kuva viestii ja vaikuttaa (KU03), 2 op

Median, taiteen, viestinnän ja audiovisuaalisen kulttuurin kuvastoihin ja käsitteisiin tutustumista. Harjoitellaan kuvakerronnan keinoja, muokataan kuvia digitaalisesti ja muilla keinoilla. Tutkitaan median visuaalisia keinoja vaikuttaa. Harjoitustyöt voivat liittyä mainontaan, sarjakuvaan, graafiseen suunnitteluun, animaatioon ja sosiaaliseen mediaan.

Taiteen monet maailmat (KU04), 2 op

Syvennetään omakohtaista suhdetta eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun sekä nykytaiteen ajankohtaisiin ilmiöihin. Tehtävät ovat kuvallisia tuotoksia, taiteilijaesittelyjä ja teosanalyyssejä. Tehdään vierailuja taidemuseoihin.

Lukiokohtaiset opinnot

Digitaalinen kuvankäsittely ja graafinen suunnittelu (LUOKU05), 2 op

Opintojakson harjoitustehtävissä pyritään luomaan visuaalisesti mielenkiintoisia ratkaisuja erilaisiin kuvituksiin, kansikuviin, julisteisiin, esitteisiin tai tuotepakkauksiin. Kuvankäsittelyohjelmina esimerkiksi gimp, photoshop, krita tai muut opiskelijoiden käyttämät sovellukset. Numeroarviointi.

Arkkitehtuuri (LUOKU06), 2 op

Opintojaksossa toteutetaan rakennus pohjapiirroksista kolmiulotteiseksi havainnekuvaksi ja pienoismaliksi. Tutustutaan modernin arkkitehtuurin teoriaan ja tehdään kaupunkikierros. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Materiaalimaksu.

Väri ja maalaus (LUOKU07), 2 op

Opintojakson tavoitteena on oman väri-ilmaisun ja värien hahmottamisen kehittäminen. Tutustutaan eri väriteorioihin ja maalaustekniikoihin, joiden pohjalta toteutetaan maalaus. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Materiaalimaksu.

Piirustus (LUOKU08), 2 op

Tavoitteena on piirtämisen, havainnointikyvyn ja teknisten valmiuksien kehittäminen. Opintojaksolla tehdään piirtämisharjoituksia havaintojen pohjalta (elävä malli, mittasuhteet, perspektiivi, asetelma) ja välineistä lähtevän luovan ilmaisun kautta (lyijykynä, hiili, pastelli, tussi). Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Materiaalimaksu.

Valokuvaus ja elokuva (LUOKU09), 2 op

Opintojaksolla voi painottua oman suuntautumisensa mukaan joko valokuvaukseen tai elokuvaan. Tutustutaan valokuvauksen ja elokuvan tekniikkaan, kerrontaan ja ilmaisukeinoihin. Työskennellään digitaalisesti ja pimiössä. Suoritusmerkintä. Materiaalimaksu.

Muotoilu, design ja kuvanveisto (LUOKU10), 2 op

Tutustutaan muotoiluun, tuotesuunnitteluun, designiin ja kuvanveistoon. Muotoillaan ja rakennellaan eri materiaalein ja keinoin esimerkiksi savesta ja kipsistä. Numeroarviointi. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Materiaalimaksu.

Kuvataiteen lukiodiplomi

Kuvataiteessa on mahdollista suorittaa lukiodiplomi. Katso lisätietoja lukiodiplomeista tämän opintojakso-oppaan loppupuolelta.

YRITTÄJYYS (YRI)

Lukiokohtaiset opinnot

Osaamisen tulevaisuus - johdatus yrittäjyyteen (LUOYRI01), 2 op

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti osaamisen ja yrittämisen tähän päivään ja tulevaisuuteen. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. innovointi, tulevaisuuslukutaito ja kiertotalous. Opintojen aikana opitaan, miten yritysideoit syntyvät ja miten niitä testataan, tutustuttaa kiertotalouteen ja sen kautta avautuviin uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin sekä haastetaan omaa tulevaisuusajattelua. Toiminnallisuus, pelillistäminen ja tiimityöskentely ovat keskeisessä osassa oppimista. Opintojaksoon kuuluu myös leiripäivä, joka toteutetaan yhteistyössä esimerkiksi paikallisten yrittäjien, yrittäjäjärjestöjen ja korkeakoulujen kanssa.

Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Vuosi yrittäjänä (LUOYRI03), 2-4 op

Vuosi yrittäjänä on lukuvuoden kestävästä yrittäjyyden opintokokonaisuus, jossa yrittäjyyttä opitaan oman toiminnan ja tekemisen kautta. Opintojen aikana osallistujat perustavat yksin tai tiimissä oikealla rahalla toimivan harjoitusyrityksen. Vuoden aikana opiskelijat saavat pitkäkestoisen ja käytännönläheisen kokemuksen oman yrityksen ideoinnista ja pyörittämisestä. Omasta yrityksestä vastaaminen kehittää monipuolisesti opiskelijan yrittäjyys- ja työelämätaitoja kuten liiketoimintaosaamista, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, vastuunkantoa, ongelmanratkaisukykyä, sinnikkyyttä sekä oman osaamisen ja vahvuuksien tunnistamista. Oman yrityksen pyörittäminen vaatii sitoutumista ja oma-aloitteisuutta, jota myös yritystoimintaan kuuluvat ylä- ja alamäet aika-ajoin koettelevat.

Suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

OPINTO-OHJAUS (OP)

Pakolliset opintojaksot suoritetaan numerojärjestyksessä. Ensimmäinen opintojakso suoritetaan ensimmäisenä vuonna ja toinen hajautetusti toisena ja kolmantena vuonna.

Valtakunnalliset pakolliset opinnot

Minä opiskelijana (OP01), 2 op

Opiskelija saa lukio-opintojen sekä oppijana kehittymisen kannalta keskeiset tiedot ja taidot. Opiskelija tekee henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jatko-opinto- ja urasuunnitelman sekä ylioppilastutkintosuunnitelman. Opiskelija kehittää itsetuntemustaan ja ymmärtää, miten voi itse vaikuttaa hyvinvointiinsa. Opiskelija hahmottaa lukio-opintojensa sekä omien valintojensa merkityksen niin jatko-opintoihin hakeutumisen kuin urasuunnittelunkin kannalta. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi. Suoritusmerkintä. Suoritusvuosi 1.vuosi.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (OP02), 2 op

Opiskelija ymmärtää, mitä vaihtoehtoja eri koulutusalat tarjoavat työelämässä ja muuttuvassa maailmassa. Opiskelijalle muodostuu tarkempi suunnitelma siitä, minne hän hakeutuu lukion jälkeen. Opiskelijat päivittävät henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa, jatko-opinto- ja urasuunnitelmansa sekä ylioppilaskirjoitussuunnitelmansa. Suoritusmerkintä. Kurssi suoritetaan hajautetusti 2. ja 3. lukiovuotena.

Lukiokohtaiset opinnot

Tutor-toiminta (LUOOP03), 2 op

Osallistujat koulutetaan vertaistukihenkilöiksi uusille lukion opiskelijoille. Koulutus rakentuu erilaisten teemojen ympärille. Esimerkiksi itsetuntemus, ryhmäytyminen ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisiä sisältöjä. Lisäksi perehdytään oman lukion käytänteisiin ja erityispiirteisiin. Tutorit perehdyttävät uudet opiskelijat lukio-opintoihin, auttavat opintovalinnoissa, suunnittelevat ja toteuttavat ryhmäytymispäivän sekä esittelevät lukio-opintoja muun muassa huoltajailloissa ja erilaisissa tilaisuuksissa. Suoritusmerkintä. Suoritusvuosi 2. vuosi.

Työelämä (LUOOP04), 2 op

Opintojakso suoritetaan kouluajan ulkopuolella olemalla töissä. Opiskelija laatii raportin työpaikastaan ja työkokemuksistaan sopimalla sen sisällöstä etukäteen opinto-ohjaajan kanssa. Opintojakson suorittamisesta on erilliset ohjeet. Suoritusmerkintä.

Opinto-ohjauksen syventävä opintojakso (LUOOP05), 2 op

Opintojakso muotoutuu opiskelijan oman aktiivisuuden ja kiinnostuksen pohjalta. Suorituksesta sovitaan opinto-ohjaajan kanssa. Opintojakso voi olla esimerkiksi tutortoiminta- tai työelämäopintojakson osamista syventävä kokonaisuus. Suoritusmerkintä.

INTEGROIVAT OPINTOJAKSOT

Lukiokohtaiset opinnot

Eri oppiaineita yhdisteleviä eli integroivia opintojaksoja (INT) järjestetään vaihtelevasti vuosittain. Lukuvuonna 2024 – 25 toteutetaan opintojaksot INT03 ja INT07. Integroivat opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä.

INT03 Minun Suomeniko ruotsalainen?, 2 op (ÄI, RU)

Opintojakso on tarkoitettu lukiota toista vuotta suorittaville sekä abeille, jotka ovat kiinnostuneita laajentamaan osaamistaan suomalaisesta ja ruotsalaisesta kulttuurista, kirjallisuudesta ja historiasta sekä

tietysti suomen ja ruotsin kielistä yhtymäkohtineen. Opintojakso toteutetaan äidinkielen ja kirjallisuuden sekä ruotsin kielen oppiaineiden yhteistyönä. Opintojaksolla on osin luento-opetusta, vierailuja sekä opiskelijoiden kanssa yhdessä sovittuja, kulloisenkin teeman mukaisia tehtäviä, esimerkiksi esitelmiä, tutkielmia tai oppimispäiväkirjan pitämistä. Opintojakson jälkeen on mahdollista osallistua omakustanteiselle opintomatkalle Ruotsiin ja näin myös syventää omaa oppimistaan. Opintojaksolla on rajoitettu osallistujamäärä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Suoritusmerkintä.

INT07 Ensiapu ja turvallisuus, 2 op (TE, KE, FY, LI)

Eri oppiaineita yhdistävä opintojakso, jonka aihepiirit liittyvät mm. terveystietoon, kemiaan ja fysiikkaan. Opintojakson tavoitteena on saada käsitys siitä, miten turvallisuus rakentuu arkielämässä ja hallita ensiavun keskeisiä käsitteitä ja toimintatapoja. Opiskelija saa opintojaksolla valmiudet toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa tapaturma-, sairaskohtaus- ja tulipalotilanteissa. Opintojaksoon sisältyy vierailukäyntejä, jota tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden tutustua terveydenhuolto-, turvallisuus- ja pelustusalan toimijoihin, heidän työnkuvaansa ja koulutukseensa. Opintojaksolla harjoitellaan ensiaputaitoja. Pääset myös harjoittelemaan itsepuolustustaitoja. Suoritusmerkintä.

INT10 Psykologia ja kuvataide – kuvitan itseäni, 2 op (PS, KU)

Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan positiivista minäkuvaa, lisätä itsetuntemusta, auttaa jaksamisessa ja löytää keinoja ajatusten sekä tunteiden ilmaisemiseen. Opintojakson idea ja työtavat pohjautuvat psykologian persoonallisuusteorioihin. Käytännön harjoitukset toteutetaan kuvataiteen, keskustelun ja itsetuntemusta kartoittavien tehtävien keinoin. Suoritusmerkintä.

LUKIODIPLOMIT (LD)

Valtakunnalliset valinnaiset opinnot

Lukiodiplomin edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä kyseisen oppiaineen tai aineryhmän opintoja. Lukiodiplomisuurituksen laajuus on 2 opintopistettä. Lukiodiplomeista saa erillisen todistuksen diplomin suorittamisesta päättötodistuksen liitteeksi.

KULD02 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op

Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfolioista. Suoritusmerkintä ja erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

LILD04 Liikunnan lukiodiplomi, 2 op

Liikuntadiplomi on osoitus opiskelijan lukioaikaisesta osaamisesta ja harrastuneisuudesta liikunnassa. Liikunnan lukiodiplomi sisältää seuraavat osa-alueet: liikuntakykyisyys, liikuntatutkielma, portfolio, erityisosaamisen näyttö ja yhteistyötaidot lukioaikana. Suoritusmerkintä ja erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

MULD06 Musiikin lukiodiplomi, 2 op

Musiikin lukiodiplomi on itsenäisesti suoritettava näytesalkku. Näytesalkku voi koostua joko musiikkiprojektista tai lukioaikaisen musiikkitoiminnan dokumenteista. Diplomin tulee sisältää seuraavia osa-alueita: laulaminen ja soittaminen, luova tuottaminen sekä musiikin kuuntelu, analysointi ja musiikista kirjoittaminen. Suoritusmerkintä ja erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

TALD07 Tanssin lukiodiplomi, 2 op

Tanssin lukiodiplomi antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisesta ja harrastuneisuudesta tanssissa. Tanssin lukiodiplomi on tanssillisen tehtävän ja tutkielman muodostama kokonaisuus. Tanssillisen tehtävän opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian. Tehtävä voi olla soolo- tai ryhmäteos. Suoritusmerkintä ja erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

KANSAINVÄLISYYS (KV)

Lukiokohtaiset opinnot

KV01 The English Club, 2 op

Englannin kerho on tarkoitettu lukion kakkosluokkalaisille, jotka ovat kiinnostuneet englanninkielisestä kulttuurista. Kerho kokoontuu oppituntien jälkeen tiettyinä päivinä joka jaksossa ja keväällä on mahdollisuus osallistua omakustanteiselle kulttuurimatkalle suuntautuen johonkin englanninkieliseen maahan. Opintojaksolla on rajoitettu osallistujamäärä. Suoritusmerkintä.

KV02 Suomen ja Japanin vesiolojen tutkimuskurssi, 2 op

Opintojaksolla tutustutaan yleisesti kohteiden luontoon ja maita ympäröivien merialueiden merkitykseen. Yhdessä tekemisen ja vierailujen kautta syvennetään tietämystä vieraasta kulttuurista ja koulu-maailmasta. Opintojaksoon kuuluu japanilaisen ryhmän vierailu Turkuun ja vastavuoroisesti oman ryhmän matka Tokioon. Erillishaku, rajoitettu osallistujamäärä. Suoritusmerkintä.

KV03 Vaihto-opinnot 1, 2 op

Opintojakso myönnetään vaihto-opiskeluvuodesta tai vaihto-opiskelun aikana suoritetuista opinnoista.

KV04 Vaihto-opinnot 2, 2 op

Opintojakso myönnetään vaihto-opiskeluvuodesta tai vaihto-opiskelun aikana suoritetuista opinnoista.

KV05 Vaihto-opinnot 3, 2 op

Opintojakso myönnetään vaihto-opiskeluvuodesta tai vaihto-opiskelun aikana suoritetuista opinnoista.

KV06 Tervetuloa Japaniin/ Johdatus Japanin kieleen ja kulttuuriin, 2 op

Japanin johdanto-opintojakson aikana opiskelija saa perusedellytykset selvittää tavallisista arjen tilanteista Japanissa. Kielen ohella tutuksi tulevat myös japanilainen tapakulttuuri ja käytöstavat. Tunneilla harjoitellaan niin suullista kuin kirjallistakin japania. Teemoina painottuvat koti, koulu sekä ostoksilla ja ravintoloissa asioiminen. Opintojakso valmistaa Japaniin vaihtoon lähteviä opiskelijoita ja tarjoaa hyvän pohjan japanin tuntemukselle myös muille kulttuurista ja kielestä kiinnostuneille. Opintojaksolla käydään läpi hiragana- ja katakana-merkkijärjestelmät sekä muutamia yleisimpiä kiinalaisia kanji-merkkejä. Suoritus ei edellytä merkkien hallintaa. Numeroarviointi.

Oppikirja: Michi Tie japanin kieleen, Pia Matilainen & Virpi Serita, Finn Lectura.

KV07 Ystävyyskoulutoiminta, 2 op

Opintojakson suorittaminen perustuu joko ystävyyskoulutoimintaan tai opintomatalle osallistumiseen. Luostarivuoren Lyseolla on ollut ystävyyskoulutoimintaa mm. japanilaisen Keio Shiki -koulun ja saksalaisen IGS Wilhelmshaven -koulun kanssa. Ystävyyskoulutoiminnassa opiskelija majoittaa ulkomaalaisen opiskelijan ja osallistuu ohjelman järjestämiseen ja/tai osallistuu vastavierailuun ulkomailla ystävyyskoulun opiskelijan luona. Vierailujen pituus on vähintään yksi viikko. Opintomatkaan liittyy kirjallinen ennakotehtävä sekä matkan jälkeen annettava raportti opettajien ohjeiden mukaan.

HYVINVOINTI JA OSALLISUUS (HO)

Lukiokohtaiset opinnot

HO01 Aktiivinen lukiolainen, 2 op

Opintojakson tavoitteena on kannustaa opiskelijoita aktiiviseen toimintaan oman lukionsa hyväksi. Aktiivisuutta ja vastuunkantoa voi osoittaa esim. osallistumalla ja vaikuttamalla aktiivisesti opiskelijakunnan toimintaan. Suoritusmerkintä.

HO03 Liikennekasvatus, 1 op

Liikennekasvatusopintojakso sisältää kaikki ennen lakimuutosta olleet perinteiset 20 autokoulun teoriatuntia ja lisäksi uudet vaadittavat neljä turvallisuuskoulutuksen ja neljä riskienhallintakurssin teoriatuntia. Lisäksi opintojaksolla käydään läpi liikennemerkit. Opintojakso sopii myös opetuslupalaisille. Opintojakson aikataulusta ja ilmoittautumisesta tiedotetaan erikseen. Suoritusmerkintä.

HO04 Vapaaksi jännittämisestä, 2 op

Lähes jokainen jännittää joskus esiintymistä tai sosiaalisia tilanteita. Kun edessä on itselle haastava tilanne, on jännittäminen täysin normaalia. Jännittämistä ei pitäisikään hävetä tai kieltää; jännittämisen hyväksyminen auttaa sietämään sitä. Jos jännittäminen tai sosiaalisten tilanteiden pelko hallitsee liiaksi elämää, voit osallistua Vapaaksi jännittämisestä –opintojaksolle. Ryhmässä tutustutaan jännittämiseen ilmiönä ja pohditaan keinoja jännittämisen lievittämiseksi. Monipuolisten työtapojen avulla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja saadaan varmuutta esiintymiseen.

Saat lisätietoja opintojen sisällöstä ja ajankohdasta ottamalla yhteyttä oman lukiosi opinto-ohjaajaan. Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

HO05 Stressinhallinta ja mielialataidot, 2 op

Turun lukioiden yhteinen opintojakso, jolla harjoitellaan erilaisia stressinhallintakeinoja sekä taitoja, joiden avulla voidaan edistää omaa hyvinvointia ja opiskelukykyä. Työmuotoihin kuuluvat käytännön harjoitukset, tehtävät, pienryhmäkeskustelut ja lyhyet teoriaosuudet. Ei itsenäistä suoritusta. Ryhmän ohjaajina toimivat lukioiden opintopsykologit ja kuraattorit. Opintojakson aikataulusta ja ilmoittautumisesta tiedotetaan erikseen. Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

HO06 Taitava oppija, 2 op

Opintojakso antaa opiskelijalle tietoa oppimisesta, oppimistaidoista ja opiskelun haasteista sekä tuen muodoista. Tavoitteena on, että opiskelija voi hyödyntää opintojakson sisältöä omaan oppimiseensa ja lukio-opintoihinsa. Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja kehittää yksilöllisiä vahvuuksiaan oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi. Lisäksi opiskelija tutustuu erilaisiin mahdollisuuksiin edistää omaa hyvinvointiaan. Opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti 1. ja 2.vuoden opiskelijoille. Opintojaksolle on mahdollista osallistua myös 3.ja 4.vuosikurssien opiskelijoita, jos ryhmässä on tilaa. Opintojakson maksimikoko on 12 opiskelijaa. Ilmoittautuminen opinto-ohjaajan kautta. Suoritusmerkintä.

HO07 Liikettä ajatuksella – keho, mieli ja liike, 2 op

Turun lukioiden yhteinen opintojakso. Liikunnanopettaja ohjaa opintojaksoa yhteistyössä lukiopsykologin kanssa. Tavoitteena on huomioida yksilölliset tarpeet, vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja antaa tukea liikkumiseen. Tällä opintojaksolla saa korvattua toisen lukion pakollisen liikunnan opintojakson. Opintojaksolle ilmoittautuneiden kanssa käydään alkukeskustelu, jossa arvioidaan, vastaako opintojakso opiskelijan tarpeita. Ilmoittautuminen tapahtuu oman lukion opinto-ohjaajan kautta. Opintojakso voi tarvittaessa korvata LI1- tai LI2-opintojakson - tällöin jaksosta annetaan numero. Muuten suoritusmerkintä.

HO08 Hyvinvoiva lukio, 2 op

Opintojakson tavoitteena on kannustaa opiskelijoita aktiiviseen toimintaan oman lukioyhteisön hyvinvoinnin parantamiseksi (esim. liikuntatutortoiminta tai erilaisten hyvinvointitapahtumien järjestäminen). Opintojakson suorittamisesta sovitaan opettajan tai rehtorin kanssa. Suoritusmerkintä.

HO09 RennoX, 2 op

RennoX-ryhmä on stressinhallinta- ja hyvinvointiryhmä opiskelijoille. Ryhmässä käsitellään stressinhallintaan, jännittämiseen ja itsetuntemukseen liittyviä asioita. Ryhmässä sinulla on mahdollisuus tutustua muihin samassa tilanteessa oleviin nuoriin ja saada vertaistukea sekä vinkkejä stressinhallintaan ja jännittämiseen. RennoX-ryhmä tarjoaa myös mahdollisuuden lisätä itsetuntemustasi. Ryhmätapaamisia on yhdeksän ja jokainen niistä alkaa välipalalla. Ryhmään otetaan kahdeksan opiskelijaa ja ennen ryhmän käynnistymistä ohjaaja sopii henkilökohtaisen tapaamisen nuoren kanssa. Opintojakso toteutetaan osana Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry:n Linkki-toimintaa. Ryhmä on osallistujille maksuton. Opintojakson aikataulusta ja ilmoittautumisesta tiedotetaan erikseen. Ei itsenäistä suoritusta. Suoritusmerkintä.

HO10 Mielenterveyden ensiapu 1, 2 op

Hyvä mielenterveys lisää hyvinvointiamme ja auttaa selviytymään elämän mukanaan tuomista haasteista. Mielenterveyden ensiapu 1 -opintojaksolla harjoitellaan mielenterveystaitoja, perehdytään mielenterveyden suoja- ja riskitekijöihin, tunnetaitoihin sekä mielenterveyden kriiseihin. Lisäksi pohditaan ihmissuhteiden merkitystä osana hyvinvointia. Koulutus järjestetään viikonloppukoulutuksena. Ei itsenäistä suoritusta. Opintojakso järjestetään Turun Suomalaisen yhteiskoulun lukiossa. Saat lisätietoja opintojen sisällöstä ja ajankohdasta ottamalla yhteyttä oman lukiosi opinto-ohjaajaan. Suoritusmerkintä.

HO11 Mielenterveyden ensiapu 2, 2 op

Vuosittain yli miljoona suomalaista kärsii jostakin mielenterveyden häiriöstä, joista yleisimpiä ovat masennus, ahdistus ja päihteiden käyttöön liittyvät ongelmat. Mielenterveyden ensiapu 2 -koulutuksessa perehdytään psyykkisiin häiriöihin sekä annetaan valmiuksia toimia, kun mielenterveysongelma koskettaa läheistä. Koulutus järjestetään viikonloppukoulutuksena. Ei itsenäistä suoritusta. Opintojakso järjestetään Turun Suomalaisen yhteiskoulun lukiossa. Saat lisätietoja opintojen sisällöstä ja ajankohdasta ottamalla yhteyttä oman lukiosi opinto-ohjaajaan. Suoritusmerkintä.

LUOHO15 Starttikurssi, 1 op

Opintojakson tavoitteena on oppia sähköisten työkalujen ja apuohjelmien peruskäyttöä. Suoritusmerkintä.

LUOHO16 Opintokamu-kurssi, 2 op

Opintokamu-kurssi on omaan tahtiin suoritettava verkkokurssi, jossa on paljon mielenkiintoista luettavaa, kuunneltavaa ja katsottavaa opiskelijan hyvinvoinnin edistämiseksi. Opiskelijat voivat liittyä Opintokamu-kurssille Opintokamu-sivuston kautta. Kurssi tehdään täysin itsenäisesti verkossa mobiililaitteilla tai tietokoneella. Oppilaitoksen Opintokamu-yhteyshenkilö näkee, ketkä opiskelijoista ovat suorittamassa tai suorittaneet kurssin. Suoritusmerkintä.

LUOHO17 Ryhmänohjaus, 1-2 op

Ryhmänohjaus. Suoritusmerkintä 3. vuoden lopulla.

LUOHO18 Sometiimi, 2 op

Sometiimi vastaa lukion digimarkkinoinnista ja sen kehittämisestä eri sosiaalisen median kanavissa. Toiminta on hyvin opiskelijajohtoista, mutta vastuuopettajien ohjaamaa. Toiminnassa painottuu koko vuodelle jaksottuvat pidemmän aikavälin ja tiivistempoiset lyhyemmät projektit. Suoritusmerkintä.

LUOHO19 Luostispassi, 2 op

Luostispassi on lukion tapahtumien järjestämistä helpottava työkalu, jossa opiskelija kerää työtunteja lukion eri tilaisuuksien järjestelyihin osallistumisesta talkootyönä. Kerätyt tunnit merkitään Luostispassiin ja tapahtuman vastuuopettaja hyväksyy ne allekirjoituksellaan. Kerätyt tunnit on mahdollista muuttaa opintopisteiksi seuraavasti: joko 15 kerättyä tuntia = 1 opintopiste tai 30 kerättyä tuntia = 2 opintopistettä. Suoritusmerkintä.

LUOHO21 Projekti 1, 2 op

Opintojaksosuoritus voidaan myöntää opiskelijalle, joka osallistuu koulun avustaviin tehtäviin, opiskeluyhteisön ylläpitoon, opiskeluviihtyvyyden lisäämiseen tai muuhun projektiluontoiseen tehtävään. Opintojakson tarkempi sisältö voi vaihdella lukuvuosittain. Suoritusmerkintä.

LUOHO22 Projekti 2, 2 op

Opintojaksosuoritus voidaan myöntää opiskelijalle, joka osallistuu koulun avustaviin tehtäviin, opiskeluyhteisön ylläpitoon, opiskeluviihtyvyyden lisäämiseen tai muuhun projektiluontoiseen tehtävään. Opintojakson tarkempi sisältö voi vaihdella lukuvuosittain. Suoritusmerkintä.

LUOHO23 Itsetuntemusta ja hyvinvointia luovuudesta, 1 op

Opintojakson tavoitteena on itsetuntemuksen ja opiskelukyvyn vahvistaminen luovia menetelmiä käyttämällä. Opintojaksolla käytetään menetelminä esim. värejä, kuvaa, liikettä ja tanssia opiskelijoiden mielen hyvinvoinnin vahvistamiseen. Opintojakso koostuu lähitapaamisista ja itsenäisestä työskentelystä. Suoritusmerkintä.

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS (AKA)

Aktiivinen kansalaisuus -opinnot ovat Turun kaupungin lukioiden opintojaksoja, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja kansalaistaitojen kehittämiseen. Suoritusmerkintä.

AKA01 Työelämään valmentavat opinnot (enintään 6 op)

Tietyt työelämään liittyvät kortit, passit ja koulutukset voidaan hyväksi lukea lukio-opintoihin. Esimerkkejä tavallisimmista passi- ja korttikoulutuksista: Ajokortti 1 op (ei mopokortti), Hygieniapassi 1 op, Anni- ja Antti-kortti 1 op, Ensiapu 1 1 op (voimassa oleva), Ensiapu 2 1 op (voimassa oleva), Ensiapu 3 1 op (voimassa oleva), Tilityökortti 1 op, Työturvallisuuskortti 1 op, 4H-lastenhoitokurssit 1 op, Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenhoitokurssi 2 op, Järjestyksenvalvojakortti 2 op, Saaristolaiivuritutkinto 2 op, Rannikkolaiivuritutkinto 2 op, Lentolupakirja 2 op, Vartijakoulutus 2 op, Vartijan peruskoulutus 6 op.

AKA02 Leiriohjaaja-, isos- ja valmentajakoulutukset (enintään 6 op)

Vapaaehtoistoimintaan liittyviä ohjaus- ja valmennuskoulutuksia sekä ohjaus- ja valmennustoimintaa voidaan hyväksi lukea lukio-opintoihin. Näitä voivat olla esimerkiksi leiri- ja kerhonojajakoulutukset, valmentajana tai erotuomarina toimiminen, vapaaehtoistyö tai säännöllinen toimiminen järjestötyössä.

Esimerkkejä koulutuksista: Partion Ryhmäohjaajakoulutus, ROK (3 op), Partion Partiojohtajaperuskoulutus, PJKP (3 op), Prometheus-leirin apuohjaajakoulutukset ja apuohjaajana toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op, Isoskoulutus ja isosena toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op, Euroopan nuorten parlamentissa (EYP) toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op, Eri lajien valmentajakoulutukset ja valmentajana toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op, Maanpuolustuskoulutus MPK, Intti tutuksi nuorille 2 op

Yläkoulun tukioppilana toimimisesta ei myönnetä lukiossa opintopisteitä.

STEAM-OPINTOJAKSOT (STM)

STEAM-opinnot ovat Turun lukioden järjestämiä ja kaikille Turun lukiolaisille avoimia opintojaksoja. STEAM tulee sanoista science, technology, engineering, arts and mathematics.

STEAM-opintojaksoilla integroidaan eri oppiaineita, tehdään yhteistyötä eri oppilaitosten ja yritysten kanssa, tutkitaan ilmiöitä, syvennetään oppimista ja luodaan uutta. Voit ilmoittautua haluamillesi opintojaksoille oman koulusi opinto-ohjaajan kautta. Lisätietoja saat opintojakson opettajalta.

Voit tarkastella STEAM-opintojaksoja täältä: <https://www.turku.fi/steam-turku/steamit-ideoita-kaikille-asteille/steam-lukiokurssit>

MUUALLA SUORITETUT OPINNOT

Muualla suoritetuista lukion opinnoista (esim. vaihto-oppilasvuoden opinnot) saa merkinnän todistukseensa kyseisen oppiaineen opettajan harkinnan mukaan. Katso lisätietoja muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta opinto-oppaasta.